

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 30-31 maja 2017 r.

na kierunku *filologia angielska*,

prowadzonym na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	7
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	12
Dobre praktyki	13
Zalecenia	13
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	13
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	14
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	22
Dobre praktyki	24
Zalecenia	24
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	24
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	24
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	227
Dobre praktyki	29
Zalecenia	29
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	29
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	29
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	34
Dobre praktyki	34
Zalecenia	35
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	35
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	35
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	36
Dobre praktyki	36
Zalecenia	36
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	36
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	36
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	39
Dobre praktyki	40

Zalecenia	40
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	40
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	40
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	43
Dobre praktyki	44
Zalecenia	44
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	44
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	44
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	46
Dobre praktyki	46
Zalecenia	47
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	47
Załączniki:	49
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....	49
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	50
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	52
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	61
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	64
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	64
Załącznik nr 7. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	64

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr Agnieszka Janiak-Jasińska, członkini PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Wojciech Kalaga, ekspert PKA
2. dr hab. Ariadna Strugielska, ekspert PKA
3. dr inż. Kinga Kurowska, ekspert ds. postępowania oceniającego
4. Paweł Adamiec, ekspert student

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *filologia angielska* prowadzonym na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej, w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Wizytacja kierunku *filologia angielska* odbyła się po raz trzeci (poprzednie oceny w roku akademickim 2010/2011 oraz 2005/2006 zakończyły się oceną pozytywną i prowadzone były na kierunku *filologia*, w tym *filologia angielska*). Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z procedurą obowiązującą od 12.01.2017 r. Raport Zespołu oceniającego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej, oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych oraz analizy stron internetowych i systemu informacyjnego Wydziału.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	<i>Filologia angielska</i>	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I i II stopnia	
Profil kształcenia	W uchwale Senatu UŁ: ogólnoakademicki z elementami praktycznego – niezgodny z zapisami rozporządzenia MNiSW w sprawie warunków prowadzenia studiów z 26 września 2016 r.	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne, niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar nauk humanistycznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina nauk humanistycznych, dyscypliny: literaturoznawstwo, językoznawstwo, kulturoznawstwo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia I stopnia stacjonarne: 6 semestrów, 181 ECTS Studia II stopnia stacjonarne: 4 semestry, 121 ECTS Studia I stopnia niestacjonarne: 6 semestrów, 180 ECTS Studia II stopnia niestacjonarne: 4 semestry, 120 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Dwie specjalizacje zawodowe na studiach I i II stopnia: nauczycielska i tłumaczeniowa oraz po dwie specjalizacje niezawodowe: na studiach I stopnia - anglistyczna, filologia angielska z drugim językiem obcym lub z wiedzą o kulturze, na studiach II stopnia - kultura i kształcenie językowe oraz ogólna (akademicka).	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Studia I stopnia: licencjat Studia II stopnia: magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	Studia I stopnia: 19 Studia II stopnia: 20	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	792 (POL-on)	138 (POL-on)

	608 (Raport Samooceny)	123 (Raport Samooceny)
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	Studia I stopnia: 1965 do 2070 godz. w zależności od wybranej specjalizacji zawodowej Studia II stopnia: 1020 do 1050 godz. w zależności od wybranej specjalizacji zawodowej	Studia I stopnia: 1815 Studia II stopnia: 540 godz. (690 godz. dla dodatkowej specjalizacji nauczycielskiej)

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Zadowalająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Po zapoznaniu się z argumentami zawartymi w odpowiedzi Jednostki na raport z wizytacji i analizie wszystkich nowych, przesłanych przez Uczelnię dokumentów ZO PKA postanowił zmienić ocenę stopnia spełnienia czterech kryteriów: pierwszego – koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją i strategią uczelni, drugiego – program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, trzeciego – skuteczność wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia i szóstego – umiejdzynarodowienie procesu kształcenia, podnosząc ją z w przypadku trzech pierwszych kryteriów z „zadowalającej” na „w pełni”, a w przypadku kryteriów szóstego – z „w pełni” na „wyróżniająca”. ZO PKA za przekonujące uznał wyjaśnienia Jednostki dot. możliwości zwiększenia oferty wymiany międzynarodowej z krajami anglojęzycznymi. ZO docenia także starania Instytutu Anglistyki o wzbogacanie listy uczelni zagranicznych, w których dzięki umowom bilateralnym studenci ocenianego kierunku mogliby realizować swe indywidualne plany edukacyjne i badawcze oraz o dążenie do

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

regularnego włączania do procesu kształcenia badaczy z zagranicy o uznanej pozycji naukowej. Należy docenić też fakt, że tuż po zakończeniu wizytacji jednostka przystąpiła do działań naprawczych w obszarze projektowania i realizacji koncepcji kształcenia czyli w zakresie trzech pierwszych kryteriów oceny programowej. Uchwałą Rady Wydziału z 29 września 2017 r. jednostka przyjęła nowy opis programu kształcenia na studiach I i II stopnia na kierunku *filologia angielska*, zawierający m.in. przyporządkowanie do profilu kształcenia, obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych, kierunkowe efekty kształcenia wraz z ich odniesieniem do PRK, opis metod weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia, zasad odbywania, form i wymiaru praktyk zawodowych. Jednostka przypisała studia na I i II stopniu do profilu ogólnoakademickiego i w konsekwencji tego wyboru skorygowała kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia oraz metody ich weryfikacji. Decyzję tę zatwierdził Senat UŁ uchwałami nr 135 i 136, podjętymi 16 października 2017 r. Nowy program kształcenia obowiązywać będzie od roku akademickiego 2018/2019. Dokonano także zmian w obecnie realizowanych programach i planach studiów wprowadzając zajęcia z drugiego języka obcego oraz przypisując praktyki zawodowe do odpowiednich etapów studiów tak, by: w przypadku specjalizacji nauczycielskiej odbywały się one zgodnie z wymaganiami *Standardu kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela*, a w przypadku specjalizacji tłumaczeniowej – studenci posiadali kompetencje niezbędne do rozpoczęcia praktyki. Jednostka podjęła także działania zmierzające do wzmocnienia komponentu badawczego w pracach dyplomowych oraz udoskonalenia metod i kryteriów ocen stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Działaniami naprawczymi objęto także system zapewniania jakości kształcenia. Aby zwiększyć zainteresowanie studentów ewaluacją procesu kształcenia wprowadzono zasadę publikowania na stronie internetowej Instytutu Anglistyki raportu podsumowującego studenckie ankiety z zajęć (pierwszy taki raport za rok 2016/2017 został już opublikowany). Wobec trudności z wyłonieniem samorządu studenckiego na poziomie Wydziału, umożliwiono studentom stworzenie własnego ciała przedstawicielskiego na poziomie Instytutu. Rada studentów IA współpracować będzie z Dyrekcją Instytutu przy doskonaleniu programu kształcenia. Zadbano także o udział w systemie zapewniania jakości kształcenia doktorantów. Jednostka zadeklarowała gotowość do intensyfikacji współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w ramach istniejącej na Wydziale Rady Biznesu oraz udoskonalenia strony internetowej, będącej dla studentów głównym źródłem informacji o procesie kształcenia. O skuteczności wszystkich tych działań (już podjętych bądź zaprojektowanych) przesądzić będzie można dopiero po upływie dłuższego czasu.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	Wyróżniająca

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Misja Uniwersytetu Łódzkiego oparta jest na zasadach dialogu, otwartości, różnorodności w ramach wspólnoty, elitarności i innowacyjności dla rozwoju (<http://old.uni.lodz.pl/ouni/misja>), a strategia uczelni stawia na rozwój studiów międzywydziałowych i programów międzynarodowych, elastyczność i wybieralność programów nauczania, oraz rozwój oferty w językach obcych. Strategia rozwoju Wydziału Filologicznego, która została przyjęta uchwałą Rady Wydziału Filologicznego UŁ nr 1/2015/206 z dnia 23 października 2015 r., wpisuje się w misję i strategię UŁ poprzez podejmowane w jednostce działania, które zmierzają do osiągnięcia wysokiego poziomu działalności dydaktycznej opartej na badaniach naukowych oraz wysokiego poziomu umiędzynarodowienia w zakresie badań i dydaktyki.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest zgodna ze strategią jednostki i uczelni poprzez nauczanie odzwierciedlające zainteresowania badawcze pracowników, czyli wspólnotę nauki i dydaktyki, widoczną w przypadku modułów seminaryjno-dyplomowych, specjalizacyjnych i elektywnych, prowadzonych na kierunku filologia, w ofercie wykładów gościnnych, w tym wykładów imienia prof. Witolda Ostrowskiego, i innych form zajęć z udziałem wybitnych naukowców (m.in. z Uniwersytetu Karola w Pradze i z University College London). Integracja dydaktyki i nauki zauważalna jest również w ofercie zajęć dla studentów wybitnie uzdolnionych, szczególnie w obszarze praktycznej nauki języka angielskiego. Studenci wydziału są też włączani w działalność naukowo-dydaktyczną jednostki, czego przykładem jest English Writing Improvement Centre. Wydział dąży do budowania wspólnej oferty dydaktycznej, co pozwala studentom jednostki na kontakt z wysokiej klasy specjalistami również spoza danego kierunku w ramach puli zajęć ogólnowydziałowych.

Koncepcja kształcenia jest zgodna z aktualnymi potrzebami rynku pracy, szczególnie w regionie, gwarantuje wysoką jakość oferty dydaktycznej i satysfakcję studentów. W ramach ocenianego kierunku działają dwie specjalizacje zawodowe: nauczycielska i tłumaczeniowa oraz specjalności/specjalizacje niepowiązane z zawodem. Na studiach I stopnia są to: specjalizacja anglistyczna, filologia angielska z drugim językiem obcym lub z wiedzą o kulturze. Na studiach II stopnia studenci mają do wyboru, oprócz specjalizacji zawodowych, specjalizację kultura i kształcenie językowe oraz specjalizację ogólną (akademicką).

W przypadku specjalizacji nauczycielskiej, jednostka podejmuje działania mające na celu uspołnienie oferty z potrzebami lokalnego rynku pracy; w przypadku specjalizacji tłumaczeniowej na studiach II stopnia wykorzystuje się zalecenia programu European Master's in Translation. Studenci mają możliwość wyboru specjalności jedno- lub dwukierunkowych, specjalizacji zawodowych oraz różnych przedmiotów wolnego wyboru, pozwalających na

rozszerzanie i uzupełnianie wiedzy. Student ma zatem możliwość stworzenia własnej ścieżki kształcenia, która odpowiada jego zainteresowaniom naukowym oraz planom zawodowym. Odpowiada to założeniom strategii, która kładzie nacisk na „zwiększenie elastyczności programów nauczania”. Należy jednak zaznaczyć, że tylko jedna specjalizacja zawodowa, nauczycielska lub translatorska, oferowana jest nieodpłatnie.

Strategia Wydziału Filologicznego w zakresie jakości kształcenia przewiduje stałe monitorowanie poziomu realizacji zajęć i restrykcyjne przestrzeganie zasad prawa autorskiego. Cele te realizowane są w jednostce przez system hospitacji i ankiet studenckich oraz szkolenia antyplagiatowe i doraźne powoływanie komisji rozstrzygającej przypadki sporne.

Koncepcja kształcenia opiera się na wzorcach krajowych i międzynarodowych, co ilustruje przyjęta za Uniwersytetem Warszawskim zasada wybieralności przedmiotów oraz częściowe wzorowanie modułów na filologiach angielskich w uniwersytetach europejskich. Programy przedmiotów do wyboru oraz wielu przedmiotów kierunkowych są także wzorowane na filologiach krajów anglojęzycznych. Nauka języka kieruje się zasadami wypracowanymi w Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego (CEFR). Internacjonalizacja i interkulturowość koncepcji kształcenia jest widoczna w ramach nowej specjalizacji: Kultura i kształcenie językowe, prowadzonej na studiach stacjonarnych II stopnia, dedykowanej studentom międzynarodowym UŁ, zgodnie ze strategią uczelni, podkreślającą wagę studiów międzywydziałowych i programów międzynarodowych.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce jakości, uwzględnia postęp w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, tj. literaturoznawstwa, językoznawstwa i kulturoznawstwa, jest zorientowana na potrzeby otoczenia, w tym w szczególności rynku pracy, a także bierze pod uwagę wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia. Jednocześnie jednak, koncepcja kształcenia jest błędnie interpretowana przez pracowników jednostki, z którym ZO PKA odbył spotkania. Na przykład, w trakcie rozmowy z autorami raportu samooceny, ZO dowiedział się, że koncepcja kształcenia, ze względu na swoją „dualność”, czyli łącznie kształcenia ogólnoakademickiego i przygotowania zawodowego, winna zawierać elementy profilu praktycznego.

Kierunek *filologia angielska* jest przyporządkowany do obszaru nauk humanistycznych, a efekty kształcenia odnoszą się do dziedziny nauk humanistycznych takich dyscyplin jak: językoznawstwo, literaturoznawstwo i kulturoznawstwo. W jednostce działa 7 zakładów: cztery językoznawcze i trzy literaturoznawczo-kulturoznawcze. Zakłady językoznawcze prowadzą badania naukowe w zakresie historii języka angielskiego, fonetyki, fonologii, składni, semantyki, socjo-, psycho- i neurolingwistyki, filozofii języka, pragmatyki językowej, (krytycznej) analizy dyskursu, semiotyki, językoznawstwa komputerowego i korpusowego, językoznawstwa kognitywnego, komunikacji werbalnej i niewerbalnej, stylistyki, metodologii językoznawstwa, dydaktyki języka angielskiego, języków celtyckich, przekładu specjalistycznego, audiowizualnego i ustnego, a także dydaktyki przekładu. Zakłady literaturoznawczo-kulturoznawcze prowadzą badania naukowe w zakresie teorii literatury, literatury angielskiego średniowiecza i renesansu, współczesnej literatury, filmu i teatru brytyjskiego, problematyki postkolonialnej i irlandzkiej, literatury, kultury i kina amerykańskiego, literatury kanadyjskiej, poetyki kognitywnej, studiów feministycznych i

genderowych, studiów kulturowych oraz przekładu literackiego. Istotnymi obszarami badań jednostki są także teoretyczna analiza tekstów Szekspira oraz krytyczne podejścia do współczesnych realizacji jego sztuk w teatrze i kinie.

Badania naukowe są zatem prowadzone w dziedzinie nauk humanistycznych i pozostają w ścisłej korelacji z kierunkiem studiów. Działalność naukowa pracowników Instytutu znajduje odzwierciedlenie w projektach i grantach badawczych: „Polska literatura migracyjna w Wielkiej Brytanii i Irlandii po roku 2004”, korpus angielszczyzny Polaków PLEC, CLARIN-PL z Polskiej Mapy Drogowej Infrastruktury Badawczej, oraz grantach edukacyjnych z elementami badawczymi: CLIL (zintegrowane kształcenie przedmiotowo-językowe) i DysTefl, który doczekał się dwóch edycji i nagród European Language Label i ELTons. Monografie pracowników jednostki wydawane są między innymi w serii wydawniczej Lodz Studies in Language w wydawnictwie Peter Lang.

Na uwagę zasługuje aktywność naukowa w dziedzinie translatoryki, która zaowocowała wydaniem „Areas and methods of audiovisual translation research” autorstwa Łukasza Boguckiego. Natomiast badania nad narzędziami wspomagającymi tłumaczenie doprowadziły do nawiązania współpracy z firmami Kilgray, Memsource oraz Atril, co wiąże się pozyskaniem oprogramowania i regularnym wykorzystywaniem go podczas zajęć z przekładu.

Pracownicy wydają także monografie w innych seriach wydawnictwa Peter Lang (np. nagrodzona praca „Dancing as if language no longer existed” – seria Reimagining Ireland), w prestiżowych wydawnictwach, jak Palgrave Macmillan, Brill, Ashgate czy John Benjamins, a także w wydawnictwach polskich, jak Universitas, WUŁ, Primum Verbum czy Znak. Jednocześnie publikują regularnie w pismach z list A, B i C MNiSW (np. Journal of Pragmatics czy Babel).

W ciągu ostatnich 5 lat jednostka zorganizowała 20 konferencji naukowych, głównie o charakterze międzynarodowym. Jednostka organizuje także szereg konferencji studencko-doktoranckich i patronuje działaniom studenckich kół naukowych. Pracownicy jednostki zaangażowani są w wydawanie następujących periodyków naukowych: Lingua (lista A MNiSW, 30 pkt.), Text Matters (lista B, 12 pkt.), Research in Language (lista B, 12 pkt.), International Review of Pragmatics (lista B, 11 pkt.) oraz Lodz Papers in Pragmatics (lista B, 11 pkt.).

Jednostka prowadzi intensywne badania naukowe w zakresie obszaru nauk humanistycznych, do którego kierunek został przyporządkowany, w dyscyplinach: literaturoznawstwo, kulturoznawstwo i językoznawstwo, do których odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia. Jednostka wykorzystuje wyniki badań w projektowaniu programu kształcenia na ocenianym kierunku, jak również w jego realizacji i doskonaleniu.

Efekty kształcenia dla studiów I stopnia na kierunku *filologia angielska*, prowadzonych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, zostały podjęte Uchwałą Senatu Uniwersytetu Łódzkiego nr 495 z dnia 2012-04-23. Efekty kierunkowe są spójne z efektami kształcenia dla obszaru nauk humanistycznych i poziomu kształcenia, do których kierunek został przyporządkowany. Problemатyczne jest odniesienie niektórych kierunkowych efektów kształcenia jednocześnie do profilu ogólnoakademickiego, jak i praktycznego, co nie odpowiada warunkom prowadzenia studiów określonych w Rozporządzeniu MNiSW ws. warunków prowadzenia studiów z dnia 26 września 2016 r., Rozdział 2, paragrafy: 2, 3.4, 4.4, oraz Rozdział 3, paragraf 7.1. Niespójność ta widoczna jest w następujących efektach

kierunkowych: 01A—1A_W02, 01A—1A_W12, 01A—1A_U01, 01A—1A_U05, 01A—1A_U06 - 01A—1A_U11, 01A—1A_U13, 01A—1A_K01 - 01A—1A_K07, 01A—1A_K09, które przyporządkowano jednocześnie do profilu ogólnoakademickiego i praktycznego. Tym samym, efekty modułów przedmiotów kierunkowych, np. przedmioty z grupy praktycznej nauki języka angielskiego (PNJA), zostały jednocześnie przyporządkowane dwóm profilom kształcenia.

Problem dwoistości koncepcji i efektów kształcenia dobitnie ilustruje następujące stwierdzenie zawarte w programie kształcenia, które odnosi się do modułowych efektów dla specjalności zawodowych: „każdy student musi na I stopniu wybrać jedną z dwóch specjalizacji: nauczycielską lub translatorską. Specjalizacje mają orientację zawodową i odnoszą się w większym stopniu do profilu praktycznego. Nie wszystkie efekty kształcenia profilu praktycznego obszaru nauk humanistycznych są tu jednak spełnione.” Absolwent, który wybrał specjalizację nauczycielską musi osiągnąć 19 modułowych/specjalizacyjnych efektów kształcenia. Efekty te są w pełni zgodne z zakresem standardów określonych na mocy ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.). Zostały jednak nieprawidłowo przyporządkowane wyłącznie do obszaru nauk humanistycznych, mimo wyraźnych odniesień do dyscyplin naukowych z obszaru nauk społecznych – pedagogiki i psychologii - co ilustrują na przykład efekty: 01SN- 1A_W01 - 01SN- 1A_W06. Wszystkie efekty kształcenia odniesiono tu do profilu ogólnoakademickiego.

Praktyki zawodowe prowadzone w jednostce na studiach I stopnia są ściśle powiązane ze specjalizacją tłumaczeniową; szczegółowe efekty kształcenia opracowane w sylabusie praktyk są spójne z efektami kierunkowymi. Jednocześnie jednak, ich konsekwentne odniesienie do profilu praktycznego wzmacnia dualność koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku.

Znajomość języka obcego, czyli w przypadku kierunku *filologia angielska*, innego niż język specjalności, została określona w efektach kierunkowych dla studiów I stopnia w następujący sposób: 01A—1A_U01 - ma zbliżoną do rodzimej znajomość języka angielskiego na poziomie C1-C2 wg europejskiego systemu opisu kształcenia językowego (CEFR). W niektórych specjalnościach znajomość drugiego języka na poziomie min. B2. Jednocześnie, w programie kształcenia/studiów jednostka podaje, że język obcy jest przedmiotem do wyboru, realizowanym na specjalności *filologia angielska* z drugim językiem obcym jako efekt modułowy: 01AO—1A - ma bardzo dobrą znajomość drugiego języka obcego na poziomie min. B2 wg ESOKJ. Należy zatem stwierdzić, że jednostka uwzględniła w zbiorze kierunkowych efekty w zakresie języka obcego w sposób niejednoznaczny.

Efekty kształcenia dla studiów II stopnia na kierunku *filologia angielska*, prowadzonych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, zostały podjęte Uchwałą Senatu Uniwersytetu Łódzkiego nr 496 z dnia 2012-04-23. Efekty kierunkowe są spójne z efektami kształcenia dla obszaru nauk humanistycznych i poziomu kształcenia, do których kierunek został przyporządkowany i wykazują spójność zarówno z profilem praktycznym, jak i ogólnoakademickim. Na mocy ww. uchwały, efekty kierunkowe zostały przyporządkowane do profilu ogólnoakademickiego a niektóre także do profilu praktycznego. Tym samym, dualność omówiona powyżej dla studiów I stopnia na ocenianym kierunku zostaje powielone w przypadku efektów kierunkowych dla studiów II stopnia. Innymi słowy, efekty kierunkowe łączą elementy kształcenia ogólnoakademickiego i praktycznego, na przykład: 01A—2A_W02,

01A—2A_W12, 01A—2A_U01, 01A—2A_U05, 01A—2A_U06 - 01A—2A_U11; efekty szczegółowe natomiast, szczególnie te zawarte w modułach specjalizacyjnych, odnoszą się albo całkowicie do profilu ogólnoakademickiego (specjalizacje: nauczycielska oraz kultura i kształcenia językowe), albo wyłącznie do profilu praktycznego (specjalizacja translatorska), co potwierdza współistnienie dwóch koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku.

W ramach powiązania kierunkowych efektów kształcenia z prowadzonymi w jednostce badaniami naukowymi są one skonkretyzowane na poziomie modułów zajęć seminaryjno-dyplomowych, zajęć elektywnych oraz zajęć literaturoznawczych, kulturoznawczych i językoznawczych. Na przykład, efekt mówiący o uzyskaniu przez studentów wiedzy z zakresu historii języka angielskiego (01A-1A_W06) zostaje rozwinięty jako znajomość charakterystyki wszystkich okresów rozwoju języka angielskiego z punktu widzenia fonologii, morfologii, składni, słownictwa i pisowni, a także rozumienie podstawowych przyczyn zmiany językowej i zdolność określenia najważniejszych procesów, które wpłynęły na wymowę i gramatykę języka angielskiego. Na innych zajęciach efekty, które dotyczą uzyskania wiedzy z zakresu historii literatury i kultury anglojęzycznej (01A-2A_W08) oraz umiejętności odróżniania i opisywania różnych gatunków literackich i przeprowadzania ich analizy krytycznej (01A-2A_U03) są skonkretyzowane, przykładowo, jako umiejętność definiowania gatunku dystopii i przywoływania reprezentujących go pozycji literackich oraz rozpoznawania i klasyfikowania strategii dyskursu literackiego stosowanego przez utwory antyutopijne.

Efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku oraz modułów zajęć uwzględnionych w programie studiów są sformułowane jasno i przejrzysto pod warunkiem rozpatrywania ich odrębnie dla profilu ogólnoakademickiego i praktycznego. W obecnej formule, nie ma realnej możliwości osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku dla studiów I i II stopnia, oraz modułów zajęć uwzględnionych w programie studiów, a także możliwości sprawdzenia stopnia osiągnięcia większości efektów przez studentów, ponieważ efekty te dotyczą 2 różnych profili kształcenia i wymagają 2 odrębnych programów kształcenia. Dla przykładu, efekt kierunkowy dla studiów I stopnia: 01A—1A_W02 - ma uporządkowaną wiedzę ogólną, obejmującą terminologię i metodologię z zakresu nauk filologicznych, który jest przyporządkowany do 2 efektów z obszaru nauk humanistycznych: H1A_W02 (profil ogólnoakademicki) i H1P_W03 (profil praktyczny), oznacza, że efekt winien być powiązany z innymi metodami kształcenia i weryfikacji efektów kształcenia oraz odnosić się do inaczej ukierunkowanych treści w przypadku każdego z profili. Podobnie, na studiach II stopnia efekt kierunkowy: 01A—2A_U05 - posiada pogłębioną umiejętność tworzenia użytkowych prac pisemnych w języku angielskim oraz typowych prac pisemnych w zakresie dyscyplin filologicznych z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i korzystając z literatury przedmiotu, który jest przyporządkowany do 4 efektów z obszaru nauk humanistycznych: H2A_U08, H2A_U09 (profil ogólnoakademicki) i H2P_U12, H2P_U14 (profil praktyczny) wymaga 2 programów kształcenia dla pełnej realizacji.

ZO stwierdza zgodność efektów kształcenia dla studiów prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej.

Uzasadnienie oceny z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na kierunku *filologia angielska* istnieje dwoistość koncepcji kształcenia, która oscyluje między profilem ogólnoakademickim i praktycznym. Dwutorowość kształcenia jest widoczna w przedstawionej dokumentacji (uchwały Senatu UŁ, program kształcenia, raport samooceny) i wynika z rozmów przeprowadzonych przez ZO PKA. Słabą stroną kierunku jest brak odzwierciedlenia dwukierunkowości kształcenia na poziomie kierunkowych efektów kształcenia, które zostały nieprawidłowo odniesione łącznie dla profilu ogólnoakademickiego jak i profilu praktycznego. W Uchwale Senatu oceniany kierunek przyporządkowano do „profilu ogólnoakademickiego z elementami profilu praktycznego”, którego regulacje prawne nie przewidują i co nie odpowiada warunkom, określonym w rozporządzeniu ws. warunków prowadzenia studiów z dnia 26 września 2016 r. Na poziomie efektów modułowych zauważamy również dualność, w wyniku której specjalizacja translatoryczna ma charakter praktyczny, a specjalizacje: nauczycielska oraz kultura i kształcenia językowe są przypisane do profilu ogólnoakademickiego. Słabą stroną koncepcji kształcenia jest również niezapewnienie wszystkim studentom kierunku *filologia angielska* na poziomie studiów licencjackich możliwości nabycia kompetencji w języku obcym, czyli innym niż angielski, na poziomie B2 wg ESOKJ. Należy również zauważyć nieprawidłowe odniesienie efektów modułowych dla specjalizacji nauczycielskiej wyłącznie do obszaru nauk humanistycznych, z pominięciem obszaru nauk społecznych.

Silną stroną jednostki jest łączenie w koncepcji kształcenia badań naukowych i dydaktyki oraz jej wyraźne umiędzynarodowienie. Na pozytywną uwagę zasługują również różnorodne i znaczące badania pracowników Instytutu, w dyscyplinach: językoznawstwo, kulturoznawstwo i literaturoznawstwo, które są ściśle powiązane z ocenianym kierunkiem. Docenić należy starania jednostki mające na celu zapewnienie studentom przygotowania zawodowego poprzez dbałość o kształtowanie ich umiejętności powiązanych z rynkiem pracy w modułach specjalizacyjnych.

Dobre praktyki:

Brak

Zalecenia:

- Należy uściślić koncepcję kształcenia i opowiedzieć się albo za przyjęciem jednego profilu (ogólnoakademickiego lub praktycznego) albo za dwoma odrębnymi profilami na kierunku filologia.
- Należy dostosować kierunkowe i modułowe efekty kształcenia do wybranego profilu (albo ogólnoakademickiego albo praktycznego) lub stworzyć dwa odrębne programy kształcenia: jeden dla profilu ogólnoakademickiego, drugi dla profilu praktycznego.
- Trzeba zapewnić możliwość uzyskania kompetencji w zakresie języka obcego (innego niż angielski) wszystkim studentom kierunku filologia na poziomie I stopnia.
- W uzasadnionych przypadkach, czyli tam, gdzie treść efektu tego wymaga, należy odnieść efekty modułowe na specjalizacji nauczycielskiej do obszaru nauk społecznych.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Program kształcenia obowiązujący na ocenianym kierunku łączy elementy kształcenia ogólnoakademickiego i praktycznego. Innymi słowy, dualność koncepcji i efektów kształcenia opisana powyżej znajduje swoje odzwierciedlenie na poziomie programu studiów na kierunku *filologia angielska*.

Dwutorowość kształcenia zostaje zadeklarowana w przedstawionej ZO dokumentacji. W raporcie samoceny, jednostka stwierdza, iż „obszary zainteresowań naukowych kształtują założone dla kierunku efekty kształcenia, natomiast metody kształcenia wykorzystywane na kierunku zapewniają studentom zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych w pracy naukowej i/lub karierze zawodowej”. Stwierdzenie to sugeruje już pewną rozdzielność interpretacji treści i metod kształcenia w obrębie programu kształcenia na ocenianym kierunku. Natomiast zdecydowaną rozdzielność w ramach programu kształcenia znajdujemy w dołączonym do raportu samooceny załącznikach 1.2a i 1.2.b, które określają odrębne cele kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego: „wykształcenie umiejętności językowych do poziomu min. C1 znajomości języka angielskiego (C2 dla studiów II stopnia); przekazanie podstawowej (pogłębionej dla studiów II stopnia) wiedzy o literaturze, kulturze i historii krajów angielskiego obszaru językowego; przekazanie podstawowej (pogłębionej dla studiów II stopnia) wiedzy o strukturze języka angielskiego; wykształcenie podstawowych (pogłębionych dla studiów II stopnia) umiejętności filologicznych w zakresie analizy i interpretacji tekstu, tworzenia tekstu pisanego i mówionego; wykształcenie umiejętności krytycznego myślenia, wiązania ze sobą faktów oraz wyciągania wniosków z posiadanych danych” i praktycznego: „wykształcenie podstawowych (pogłębionych dla studiów II stopnia) umiejętności translatorskich; wykształcenie podstawowych (pogłębionych dla studiów II stopnia) umiejętności w zakresie nauczania języka angielskiego jako obcego”.

Analiza treści i metod kształcenia stosowanych w przypadku modułu „ogólnoakademickiego”, obejmującego, zgodnie z planem studiów, moduły podstawowe, elektywne oraz seminaryjno-dyplomowe, wykazuje niespójność treści i metod kształcenia względem szczegółowych efektów kształcenia ze względu na błędne wyprowadzenie efektów modułowych z efektów kierunkowych przyporządkowanych do profilu ogólnoakademickiego i praktycznego. Na przykład, w karcie przedmiotu: *Gramatyka opisowa 2*, na studiach I stopnia, znajdujemy efekty kształcenia e1-e5, wyprowadzone z następujących efektów kierunkowych połączonych z profilem praktycznym i ogólnoakademickim: 01A—1A_U01, 01A—1A_U08. Efekty te połączone są z podawczą formą zajęć (wykład) i tradycyjnymi treściami filologicznymi; nie są zatem spójne z „częściowym” profilem praktycznym, sugerowanym przez efekty modułowe. Podobny dysonans znajdujemy w przypadku zajęć *Gramatyka praktyczna 1*, na studiach I stopnia, gdzie aż 6 z 7 modułowych efektów kształcenia

wywiedziono z efektów kierunkowych połączonych z profilem praktycznym i ogólnoakademickim, przy czym treści przedmiotu są teoretyczne, wprowadzane tradycyjną metodą ćwiczeniową. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku wykładu z gramatyki kontrastywnej na studiach I stopnia, gdzie modułowe efekty kształcenia wyprowadzono z efektów kierunkowych częściowo powiązanych z profilem praktycznym: 01A—1A_W02, 01A—1A_U02, 01A—1A_U08, 01A—1A_U13, 01A—1A_U02, 01A—1A_U08, i nie korelują one z podawczą metodą kształcenia i tradycyjnymi, teoretycznymi treściami przedmiotu. Natomiast w modułach elektywnych na studiach II stopnia znajdujemy zajęcia projektowe, np. *Short Documentary in the Digital Age* czy *Pragmatyka językowa w praktyce*, które łączą treści programowe zgodne z aktualnym stanem zastosowań w praktyce wyników badań związanych z zakresem ocenianego kierunku i potrzebami rynku pracy z aktywizującymi formami dydaktycznymi, umożliwiającymi studentom uzyskanie umiejętności praktycznych oraz kompetencji wymaganych – czyli treści i metody kształcenia zgodne z profilem praktycznym – w odniesieniu do efektów modułowych wywiedzionych zarówno z profilu czysto ogólnoakademickiego (np. 01A—2A_W04, 01A—2A_W09), jak i „mieszanego”, czyli ogólnoakademickiego i praktycznego (np. 01A—2A_W02, 01A—2A_U02, 01A—2A_K01). W ramach modułu seminaryjno-dyplomowego również nie można stwierdzić obecności czystego profilu ogólnoakademickiego, gdyż efekty modułowe są wywiedzione z dualnych kierunkowych efektów kształcenia, i tym samym, obok cech ogólnoakademickich nabierają cech upracticznienia, choć treści zmierzają w kierunku akademickości - odzwierciedlają aktualny stan wiedzy teoretycznej i metodologicznej, normy i zasady prowadzenia działalności badawczej, i tym samym stanowią podstawę dla przygotowania (I stopień) do prowadzenia badań lub udziału (II stopień) studentów w badaniach na studiach.

W ramach puli zajęć określonych przez jednostkę jako powiązane z profilem praktycznym, znajdujemy podobną dualność, czyli niepełną zgodność efektów modułowych z formami i treściami zajęć. Na przykład, zajęcia: *Język specjalistyczny B* w ramach specjalizacji tłumaczeniowej na II stopniu studiów odniesione są wyłącznie do efektów modułowych o charakterze praktycznym. Jednakże treści przedmiotu są w przeważającej części teoretyczne, np. podstawowe pojęcia i zagadnienia prawne niezbędne przy zawieraniu umów, elementy umowy handlowej, podstawowe pojęcia związane ze sprzedażą towarów, rodzaje kosztów, a w ich przekazie dominują metody podające: informacyjne prelekcje i pogadanki zilustrowane audiowizualnie, wyjaśnianie nowopoznanych terminów i zagadnień.

Z kolei zajęcia w ramach specjalizacji nauczycielskiej, na studiach I i II stopnia, oraz specjalizacji: *Kultura i kształcenie językowe* na studiach II stopnia opisywane w programie studiów jako powiązane z profilem praktycznym, są zdefiniowane przez efekty kształcenia o charakterze wyłącznie ogólnoakademickim.

Treści przewidziane dla kształcenia w zakresie znajomości języka obcego, czyli innego niż język kierunkowy, również noszą znamiona obydwu profili, przede wszystkim ze względu na jednoczesne odniesienie efektu modułowego 01AO—1A_U1: ma bardzo dobrą znajomość drugiego języka obcego na poziomie min. B2 wg ESOKJ do profilu praktycznego i ogólnoakademickiego poprzez efek kierunkowy: 01A—1A_U01.

Treści praktyk zawodowych (translatorskich) są zgodne z efektami kształcenia zakładanymi dla ocenianego kierunku i noszą znamiona profilu praktycznego. W ich ramach studenci pogłębiają zdobyte na zajęciach kompetencje i umiejętności językowe oraz doskonałą

nabyte w toku studiów kompetencje translatorskie; zapoznają się z narzędziami komputerowymi wspomagającymi tłumaczenie i obserwują sposób funkcjonowania biur i agencji tłumaczeniowych, czyli konfrontują wiedzę teoretyczną z praktyką. Studenci I stopnia realizujący specjalizację translatorską zobowiązani są do odbycia praktyk zawodowych w wymiarze 150 godzin. Praktyki translatorskie nie są przypisane do konkretnego semestru zajęć. Miejsca odbywania praktyk translatorskich to biura i agencje tłumaczeń (także biura tłumaczy przysięgłych) oraz instytucje i firmy zajmujące się tłumaczeniami tekstów pisanych, oprogramowania bądź mowy. W ostatnich latach studenci odbywali praktyki m.in. w firmach: mLingua (Poznań), Biuro Tłumaczeń Trado, Biuro Tłumaczeń Translateria, Biuro Tłumaczeń Progres, Biuro Tłumaczy Przysięgłych Abi, Biuro Tłumaczeń Global Translations; ich dobór nie budzi zastrzeżeń ZO.

Praktyki zawodowe są również realizowane w ramach specjalizacji nauczycielskiej na studiach I i II stopnia. Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.), specjalizacja nauczycielska na I stopniu studiów obejmuje I i II etap edukacyjny, natomiast na II stopniu – etapy III i IV. Na studiach II stopnia program specjalizacji nauczycielskiej realizuje 90 godzin dydaktycznych czyli więcej niż zalecane standardami minimum, co pozwala na skuteczniejsze osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Praktyki dydaktyczne w formie ciągłej są realizowane przez studentów I stopnia w wymiarze 60 godz. w wybranej przez nich szkole podstawowej, natomiast przez studentów II stopnia – w wybranej szkole ponadpodstawowej. Praktyki odbywają się w terminie określonym zarządzeniem rektora, z reguły we wrześniu, w ciągu 2,5 tygodnia (na prośbę studenta termin może być indywidualnie zmieniony). Dodatkowo, studenci realizują praktyki dydaktyczne równoległe do zajęć w czasie roku akademickiego pod stałą kontrolą opiekuna jako praktyki śródroczne. Studenci I stopnia odbywają 30 godz. praktyk na II etapie edukacyjnym, a następnie 30 godz. na I etapie edukacyjnym. Studenci II stopnia odbywają 30 godz. na III etapie edukacyjnym oraz 30 godz. na IV etapie edukacyjnym. Praktyki śródroczne w szkole podstawowej organizowane są we współpracującej z UŁ SP 199 w Łodzi, natomiast praktyki śródroczne w szkole ponadpodstawowej – w XII LO w Łodzi. Ponadto, studenci I stopnia odbywają praktyki opiekuńczo-wychowawcze (moduł 2) w wymiarze 30 godzin (1,5 tygodnia) w formie ciągłej. Praktyki te są realizowane w szkole lub innej instytucji pełniącej funkcję opiekuńczo-wychowawczą. Studenci II stopnia nie realizują praktyk tego typu. Jeśli jednak nie odbywali ich na studiach I stopnia, są na nie obowiązkowo kierowani, co wynika z programu pomostowego dla specjalizacji. Tym samym, na studiach I i II stopnia zapewniona została minimalna liczba godzin praktyk przewidziana w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Zgodnie z planem studiów, praktyki pedagogiczne mogą być realizowane w dowolnym semestrze, co jest niezgodne z w/w zaleceniami ministerialnymi, które regulują, by praktyki pedagogiczne (moduł 2 standardów) odbywały się przed modułem 3. Pozostałe aspekty specjalizacji nauczycielskiej prowadzonej na kierunku, w tym czas trwania kształcenia i szacowany nakład pracy studenta, minimalna liczba godzin zajęć zorganizowanych i punktów ECTS przypisanych poszczególnym modułom zajęć, w tym praktykom, dobór miejsc odbywania praktyk oraz efekty kształcenia i treści programowe dot. specjalizacji, w tym efekty kształcenia oraz treści realizowane na praktykach, nie budzą zastrzeżeń ZO, pod warunkiem, że specjalizacja jest oceniana w kontekście profilu ogólnoakademickiego.

W świetle przedstawionej powyżej charakterystyki ZO stwierdza brak spójności treści programowych i metod kształcenia z jednym profilem. Program kształcenia na ocenianym kierunku nosi cechy zarówno profilu ogólnoakademickiego jak i praktycznego, co oznacza, że struktura zajęć zapewnia studentom możliwość doskonalenia umiejętności praktycznych związanych z językiem angielskim, nabywania kompetencji niezbędnych do uprawiania zawodu, a także zdobywania pogłębionej wiedzy oraz rozwijania zainteresowań w obszarach nauki związanych z kierunkiem studiów. Należy jednak podkreślić, że elementy profilu ogólnoakademickiego nieznacznie dominują w programie studiów, gdyż, po pierwsze, większość treści kształcenia obejmuje obszar i dziedzinę nauk humanistycznych, w zakresie których prowadzone są badania w Instytucie Anglistyki. W ramach zajęć językoznawczych studenci zdobywają wiedzę o najważniejszych kierunkach rozwoju i nowych osiągnięciach m.in. semiotyki, semantyki, psycholingwistyki, językoznawstwa kognitywnego, dydaktyki języka angielskiego, fonetyki, fonologii, krytycznej analizy dyskursu, translatoryki oraz pragmatyki językowej. W ramach zajęć literaturoznawczo-kulturoznawczych studenci zdobywają wiedzę na temat teorii literatury i kultury, historii literatury brytyjskiej i amerykańskiej, dawnej i współczesnej literatury brytyjskiej, współczesnej literatury amerykańskiej, kanadyjskiej, irlandzkiej oraz postkolonialnej, a także zapoznają się z zagadnieniami z zakresu historii i kultury krajów anglojęzycznych (m.in. film, teatr, studia feministyczne i genderowe). Z tej perspektywy można stwierdzić, że ponad 50% punktów ECTS, które student może zdobyć realizując zakładany dla kierunku program kształcenia, jest powiązanych z badaniami prowadzonymi w Instytucie Anglistyki. O przewadze ogólnoakademickiego profilu kształcenia na ocenianym kierunku świadczą też organizacja, a szczególnie liczba godzin praktyk zawodowych, a także zauważalna w programie kształcenia dbałość o rozwijanie podstawowych umiejętności analitycznych, takich jak: wyszukiwanie, interpretowanie i krytyczna analiza źródeł. I wreszcie, zmiany w ofercie zajęć elektywnych oraz seminaryjno-dyplomowych prowadzonych w Instytucie Anglistyki następują pod wpływem badań naukowych, aktualizacji stanu wiedzy i zainteresowań badawczych studentów. Stosowane metody kształcenia są elastyczne i mogą być dostosowane do różnorodności studentów i ich indywidualnych potrzeb, w tym potrzeb studentów niepełnosprawnych oraz realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia, co jest szczególnie zauważalne na zajęciach z PNJ. Praktyka ta została potwierdzona przez studentów kierunku podczas spotkania z ZO PKA. Jednocześnie jednak studenci anglistyki wskazali, że stosowane na kierunku metody kształcenia nie są w szczególności powiązane z przygotowaniem do prowadzenia samodzielnych badań lub/i udziału w zadaniach badawczych. W opinii studentów, program kształcenia zapewnia w równym stopniu możliwość rozwijania kompetencji praktycznych i zawodowych, jak i tych powiązanych z wiedzą i obszarami badawczymi charakterystycznymi dla kierunku. Stanowisko to potwierdza wskazaną już powyżej dwukierunkowość kształcenia na ocenianym kierunku.

Studenci otrzymują wsparcie ze strony osób prowadzących zajęcia na kierunku, które służy rozwijaniu ich samodzielności, szczególnie w obrębie zajęć z PNJ w ramach instytutowego centrum doskonalenia umiejętności pisania.

Poprawność wyodrębnienia modułów zajęć w ramach planu studiów oraz prawidłowość określenia ich wymiaru godzinowego, oszacowania nakładu pracy niezbędnej do osiągnięcia efektów kształcenia dla danego modułu, mierzonego liczbą punktów ECTS, a także ich

sekwencji w planie studiów nie budzi zastrzeżeń ZO, z wyjątkiem modułów praktyk zawodowych, które omówiono powyżej. Moduły o charakterze podstawowym poprzedzają zajęcia specjalizacyjne; moduły teoretyczne, głównie w formie wykładu, powiązane są z ćwiczeniami; program studiów zawiera również zajęcia projektowe i warsztatowe, które mogą posłużyć aktywizacji studentów; zajęcia do wyboru stanowią ok. 44% na studiach I stopnia i ok. 52% na studiach II stopnia. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych prowadzone są przedmioty z tzw. grupy wspólnej, obejmującej moduły podstawowe, elektywne i seminaryjno-dyplomowe. Na studiach stacjonarnych I stopnia studenci realizują jedną ze specjalności (wybraną podczas rekrutacji): anglistyczną, filologię angielską z drugim językiem obcym (podstawowym lub zaawansowanym) lub z wiedzą o kulturze. Druga grupa przedmiotów to moduły specjalizacyjne. Grupa ta realizowana jest od drugiego roku studiów I stopnia i od drugiego semestru studiów II stopnia. Studenci I stopnia mają do wyboru specjalizację nauczycielską i translatorską. Studenci II stopnia mają do wyboru specjalizacje: nauczycielską, translatorską, ogólną oraz specjalizację kultura i kształcenie językowe. Ta ostatnia jest dedykowana studentom zagranicznym studiującym w Uniwersytecie Łódzkim, promuje treści i wartości interkulturowe i zdecydowanie wpływa na umiędzynarodowienie programu kształcenia. Na studiach niestacjonarnych I stopnia, prowadzonych w systemie wieczorowym, Instytut Anglistyki oferuje specjalność anglistyczną i zawodową specjalizację translatorską. Na studiach niestacjonarnych II stopnia oferta obejmuje specjalność anglistyczną lub translatorską, a także dodatkowo płatną specjalizację nauczycielską.

Punktacja ECTS jest zgodna z dokumentem „System ECTS na Wydziale Filologicznym UŁ” (załącznik do uchwały Rady Wydziału Filologicznego nr 216/2013/2014 z 30 maja 2014; zmiany zatwierdzone uchwałą Rady Wydziału Filologicznego 27 marca 2015). Studia I stopnia realizują wymagane 180/181 ECTS, a studia II stopnia – 120/121 ECTS (różnica 1 punktu wynika w obu przypadkach z dodania go studentom, którzy uczestniczą w zajęciach WF). Studia stacjonarne I stopnia trwają 6 semestrów, w czasie których student odbywa zajęcia kontaktowe w wymiarze od 1965 do 2070 godz. w zależności od wybranej specjalności i specjalizacji zawodowej. Studia niestacjonarne I stopnia trwają 6 semestrów, w czasie których student odbywa zajęcia w wymiarze 1815 godz. Studia stacjonarne II stopnia trwają 4 semestry, w czasie których student odbywa zajęcia w wymiarze od 1020 do 1050 godz. w zależności od wybranej specjalizacji zawodowej. Studia niestacjonarne II stopnia trwają 4 semestry, w czasie których student odbywa zajęcia w wymiarze 540 godz. (690 godz. dla dodatkowej specjalizacji nauczycielskiej).

Zajęcia prowadzone są w grupach, których liczebność na ogół sprzyja aktywizacji studentów. Dla przykładu, ćwiczenia odbywają się w grupach ok. 20 osób, seminaria licencjackie liczą 8-16 osób, a magisterskie 6-12 osób. Problemem jednakże jest liczebność grup, w których są studenci zagraniczni. Jak podano ZO w trakcie wizytacji zajęć, liczebność grupy może wtedy wzrosnąć nawet o 50%. Na podstawie hospitacji zajęć, ZO stwierdza, że aktywizacji sprzyjają również metody dydaktyczne, np. dyskusja, burza mózgów, których stosowanie nie jest jednak powszechną praktyką.

Studenci wyrazili co do zasady pozytywną opinię względem harmonogramu zajęć, zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych. Wskazano jednak pewne mankamenty wynikające z dużych przerw pomiędzy odbywanymi zajęciami.

Rezultatem dualności efektów kształcenia jest to, że stosowane metody ich weryfikacji odnoszą się jednocześnie do obydwu profili. Na przykład, esej akademicki, który w założeniu ma sprawdzać kompetencje powiązanych z profilem ogólnoakademickim, określające, między innymi, że student „posiada (pogłębioną) umiejętność tworzenia użytkowych prac pisemnych w języku angielskim oraz typowych prac pisemnych w zakresie dyscyplin filologicznych z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i korzystając z literatury przedmiotu” (01A-1A_U05, 01A-2A_U05), „posiada podstawową/zaawansowaną umiejętność posługiwania się pojęciami i paradygmatami z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa” (01A-1A_U02, 01A-2A_U02), „potrafi wyszukiwać, analizować i użytkować informacje, wykorzystując różne źródła (oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy)” (01A-1A_U08, 01A-2A_U08), „ma (elementarne) umiejętności merytorycznej argumentacji z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków i samodzielnych sądów, a także tworzenia syntetycznych podsumowań w języku angielskim” (01A-1A_U13, 01A-2A_U13), w rzeczywistości weryfikuje umiejętności powiązane z profilem ogólnoakademickim i praktycznym. Dowodzą tego konkretne efekty modułowe podane w nawiasach, które odnoszą efekty danego przedmiotu do efektów kierunkowych, przypisanych jednocześnie do profilu ogólnoakademickiego i praktycznego.

Wśród metod weryfikacji efektów kształcenia stosowanych na kierunku można wyróżnić testy i egzaminy w formie testowej, weryfikujące efekty powiązane z wiedzą, oraz swobodne wypowiedzi ustne i pisemne, obserwacje aktywności studentów, systematyczności odrabiania prac domowych i udziału w dyskusji, prezentacje i projekty (indywidualne i grupowe), weryfikujące wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Weryfikacja efektów kształcenia powiązanych z wiedzą w formie testowej, poza zastrzeżeniami ogólnymi dot. dualności ich natury, nie wzbudza zastrzeżeń ZO PKA. Analiza wybranych prac etapowych wykazała, że zadania w formie testowej są odpowiednio sprawdzane i oceniane. Przyjęta, zgodnie z Regulaminem studiów UŁ, skala oceny jest poprawna.

Drugi zestaw metod weryfikacji kształcenia budzi natomiast szereg wątpliwości. Po pierwsze, możemy wyróżnić zajęcia (np. *Zajęcia projektowe* dla studentów I stopnia), na których wszystkie modułowe efekty kształcenia weryfikowane są za pomocą oceniania formującego, czyli „aktywnego udziału w dyskusjach na zajęciach, innych form aktywności na zajęciach, oraz przygotowania do zajęć zgodnie z wytycznymi”, przy czym wykładowca nie podaje żadnych kryteriów zaliczenia przedmiotu. Podobny problem dot. oceniania formującego znajdujemy w karcie przedmiotu dla studentów II stopnia: *Pragmatyka językowa w praktyce*, gdzie wszystkie modułowe efekty kształcenia weryfikowane są za pomocą oceniania formującego: „ocena aktywności w zajęciach i udziału w dyskusjach na forum całej grupy – sprawdza efekty E1-7, ocena dyskusji w grupach – sprawdza efekty E1-7, indywidualna praca studenta – sprawdza efekty E1-7”, przy czym wykładowca nie podaje żadnych kryteriów zaliczenia przedmiotu. Kolejny przykład to zajęcia: *Elementy kultury w kształceniu językowym*, gdzie efekty kształcenia weryfikuje: obecność na zajęciach, aktywny udział w warsztatach oraz przygotowanie prezentacji tematycznych a ocena końcowa jest składową trzech wyżej wymienionych komponentów: prezentacja 60% (przygotowanie 30%, przedstawienie 30%), obecność i uczestnictwo w zajęciach 40%, przy czym nie wiadomo, jakie narzędzia i kryteria są stosowane w procesie weryfikacji. Weryfikacja efektów kształcenia w ramach zajęć: *Elementy kultury w nauczaniu języka* odbywa się również za pomocą obecności/aktywności, regularności

przygotowania prac domowych i wyników 4 prezentacji, oceny są w skali 2-5, przy czym brak narzędzi i kryteriów oceny, oraz wag poszczególnych komponentów. Zauważono też przypadek, gdy w ramach jednego przedmiotu: *Język specjalistyczny B (Business English)* obowiązują 2 zestawy metod weryfikacji efektów kształcenia – z jednej strony, „ocena końcowa jest składową trzech wyżej wymienionych komponentów: prezentacja 60% (przygotowanie 30%, przedstawienie 30%), obecność i uczestnictwo w zajęciach 40%”, z drugiej strony, „ocena końcowa jest składową i stanowi średnią ocen otrzymanych w trakcie semestru (80% oceny końcowej) oraz obecność i uczestnictwo w zajęciach (20%) (sic)”. Po drugie, weryfikacja efektów kształcenia powiązanych z ocenianiem kształtującym jest również niewystandaryzowana w przypadku przedmiotów, gdzie ocenianie formujące jest tylko częścią oceny końcowej. Na przykład, w karcie przedmiotu *Gramatyka opisowa I* jest informacja, że student otrzymuje zaliczenie między innymi na podstawie „regularnego i aktywnego udziału w zajęciach (dopuszczane 2 nieobecności w semestrze) i systematycznego przygotowywania się do zajęć i wywiązywania z zadań domowych”, przy czym podane oceny 2-5 nie odnoszą się do żadnych kryteriów lub/i wag poszczególnych komponentów. Natomiast w sylabusie przedmiotu *Dydaktyka przedmiotu – pierwszy etap edukacyjny* ocena aktywnego udziału w dyskusjach podczas zajęć ma wagę 50%, ocena pracy w grupach 25%, a ocena samodzielnie wykonanych w domu materiałów dydaktycznych 25%, przy czym również nie podano kryteriów oceny.

Jak wykazały rozmowy z pracownikami Instytutu, na kierunku nie wypracowano żadnych narzędzi do zastosowania w przypadku oceniania kształtującego. Brak ten jest szczególnie istotny w kontekście faktu, iż metody weryfikacji oparte na ocenianiu kształtującym stanowią istotny aspekt oceniania na kierunku, w przypadku niektórych przedmiotów (warsztatowych, projektowych), są główną bądź jedyną formą sprawdzania okresowych osiągnięć studenta.

ZO stwierdza zatem, że dominujące w sylabusach przedmiotów metody sprawdzania efektów kształcenia takie jak: udział w zajęciach/dyskusji, obecność czy prezentacja nie są wystandaryzowane, powiązane z kryteriami i/lub precyzyjnym narzędziem weryfikacji. Metody te są zatem jedynie z założenia zorientowane na studenta i w nikłym stopniu umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów kształcenia. Stwierdzenie to potwierdza analiza prac etapowych, które wskazują na problem z przeprowadzaniem i dokumentowaniem oceniania formującego. W pracach nagminny jest brak kryteriów/warunków zaliczenia i konstruktywnej informacji zwrotnej, szczególnie w przypadku weryfikowania umiejętności produktywnych powiązanych z samodzielnym myśleniem/działaniem studentów. Z drugiej strony, w trakcie spotkania z ZO PKA studenci kierunku stwierdzili, że po uzyskaniu oceny z kolokwium, projektu lub egzaminu mogą otrzymywać informację zwrotną od nauczycieli akademickich podczas konsultacji, organizowanych cyklicznie, oraz dodatkowo podczas sesji egzaminacyjnych. Należy jednak zauważyć, że informacja ta jest niesformalizowana i nie stanowi wystandaryzowanej części oceny.

Efekty kształcenia dla praktyk zawodowych (tłumaczeniowych) są weryfikowane wyłącznie przez instytucję przyjmującą studenta na praktykę. „Firmy oceniają stopień przygotowania studenta do wykonywania zadań translatorskich, przestrzeganie przez studenta ustalonego harmonogramu praktyk i zakresu obowiązków, przestrzeganie regulaminu obowiązującego w zakładzie pracy, przepisów o ochronie tajemnicy służbowej i o ochronie

danych osobowych, podejście do wykonywania powierzonych zadań”. Efekty modułowe nie zostały formalnie powiązane z żadnymi metodami i kryteriami oceny stopnia ich osiągnięcia, co nie pozwala pozytywnie ocenić skuteczności weryfikowania efektów przypisanych praktykom tłumaczeniowym.

Efekty kształcenia powiązane z modułem praktyk nauczycielskich są weryfikowane prawidłowymi narzędziami: raport z obserwacji lekcji, dyskusja, projekt, pokaz, konspekt zajęć, zorientowanymi na sprawdzanie umiejętności i kompetencji praktykanta, szczególnie tych, które wiążą się z przygotowaniem zawodowym. Jednakże brak określonych formalnie kryteriów uniemożliwia w pełni pozytywną ocenę ich skuteczności.

Przyjęte na kierunku metody weryfikacji zakładanych efektów kształcenia oraz brak sformalizowanych kryteriów mogą sprzyjać sytuacji, w której ocenianie nie jest w pełni obiektywne, porównywalne i rzetelne. Poza tym, wskazana powyżej dualność metod weryfikacji, wynikająca bezpośrednio z koncepcji i programu kształcenia, nie pozwala jednoznacznie stwierdzić, czy proponowany na kierunku zestaw metod sprawdzania efektów kształcenia jest ukierunkowany na weryfikację kompetencji w zakresie przygotowania do prowadzenia badań oraz rozwiązywania problemów badawczych, zgodnie z deklarowanym przez jednostkę dominującym na kierunku profilem ogólnoakademickim.

Wątpliwości tych nie rozwiewa lektura zasad przygotowywania pracy dyplomowej, określonych w Uchwale 68/2013/2014 Rady Wydziału Filologicznego w *sprawie określania wymogów dotyczących prac dyplomowych pisanych na Wydziale Filologicznym* oraz dokonana przez ZO PKA ocena wybranych prac dyplomowych. Choć opiekunami prac dyplomowych są doświadczeni nauczyciele akademicy, a prace przygotowane pod ich kierunkiem odnoszą się do problematyki prowadzonych przez nich badań w dyscyplinach: językoznawstwo, literaturoznawstwo i kulturoznawstwo, to analiza wybranych prac dyplomowych wykazuje wadliwą konstrukcję rozdziałów badawczych, które są z reguły zbyt krótkie w stosunku do reszty pracy, nie zawierają charakterystyki metody, narzędzi i procedury badawczej, rzetelnej prezentacji wyników oraz uzasadnionych wniosków. Nie w pełni więc weryfikują one osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych do seminarium dyplomowego, z których większość łączy się ze zdobywaniem przez studentów pogłębionej wiedzy z zakresu dziedziny naukowej właściwej pracy oraz przygotowaniem ich do prowadzenia samodzielnych badań. Nie zweryfikuje ich z pewnością praca licencjacka przygotowywana metodą projektu, w której student wykazać się winien przede wszystkim „zdolnością rozwiązywania zadań praktycznych”, a która zgodnie z w/w uchwałą jest jedną z dwóch możliwych na studiach I stopnia form pracy dyplomowej. Także egzamin dyplomowy, ograniczony na studiach I stopnia do zaledwie dwóch pytań z wykazu opracowanego dla danego kierunku, specjalności i specjalizacji, zaś na studiach magisterskich – do problematyki związanej z pracą magisterską nie gwarantuje pełnego uzyskania przez studentów założonej wiedzy, umiejętności i kompetencji akademickich.

Należy zatem stwierdzić, że studenci nie osiągają w pełni efektów kształcenia powiązanych z podstawowymi (dla studiów I stopnia) i pogłębionymi (dla studiów II stopnia) umiejętnościami badawczymi, co może być efektem wspomnianej już dwutorowości kształcenia na kierunku.

Zasady rekrutacji na studia I oraz II stopnia na kierunek *filologia angielska* stanowią co roku część uchwały Senatu UŁ. Zgodnie z jej treścią równy dostęp do kształcenia mają osoby z

tw. starą i nową maturą oraz maturą międzynarodową, a także osoby niepełnosprawne. Szczegółowe zasady rekrutacyjne zapewniają dobór odpowiednich kandydatów. Zasady rekrutacji na studia I stopnia przewidują dwa przedmioty maturalne wymagane: (1) język angielski (lub inny język obcy, gdy w kategorii 2 jest język angielski; (2) język polski (albo język rodzimy w przypadku matury obcojęzycznej) oraz maksymalnie dwa przedmioty niewymagane z grupy: historia, WOS, język łaciński i kultura antyczna, język grecki i kultura antyczna, filozofia, drugi język obcy, geografia. Rekrutacja na studia II stopnia odbywa się na podstawie: (1a) dyplomu ukończenia studiów I stopnia w zakresie filologii angielskiej lub (1b) dyplomu ukończenia studiów licencjackich, inżynierskich, magisterskich w innym zakresie połączonego ze znajomością języka angielskiego na poziomie C1 potwierdzoną certyfikatem, oraz (2) rozmowy kwalifikacyjnej. O przyjęciu na studia decyduje suma punktów uzyskana w konkursie dyplomów (50%) i rozmowie kwalifikacyjnej (50%). Zasady rekrutacji nie będą zastrzeżeń ZO PKA ani studentów kierunku.

Za zgodą Dziekana możliwe jest przeniesienie się z innej uczelni z kierunku filologia (lub kierunku o innej nazwie, ale zbliżonym programie studiów). Osobie przenoszącej się uznawane są zaliczone na tej uczelni semestry studiów, pod warunkiem uzupełnienia różnic programowych wskazanych po analizie zaliczonych przez tę osobę przedmiotów i osiągniętych efektów kształcenia.

Zasady i tryb potwierdzania efektów uczenia się (PEUS) określa Uchwała Senatu UŁ nr 507 z 15 VI 2015 i Zarządzenie Rektora UŁ nr 127 z 30 IX 2015 w sprawie powołania Uczelnianego Zespołu PEUS. W kwietniu 2017 r. Rada Wydziału Filologicznego powołała Wydziałową Komisję PEUS, która opracowuje wydziałowe procedury uznawania efektów uczenia się poza systemem formalnym. Kandydaci na studia II stopnia, niebędący absolwentami filologii angielskiej I stopnia, muszą udokumentować znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej C1 i mogą wykazać ją certyfikatami wystawionymi poza szkolnictwem wyższym.

Na kierunku *filologia angielska*, na studiach I i II stopnia, studia są zaliczane etapowo w rozliczeniu semestralnym. Warunkiem zaliczenia każdego semestru jest zdobycie przez studenta 30 ECTS. Poszczególne przedmioty z programu studiów zaliczane są na podstawie warunków określonych w opisach tych przedmiotów, udostępnionych w systemie USOS.

Uzasadnienie oceny z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program i plan studiów dla ocenianego kierunku oraz formy i organizacja zajęć, a także czas trwania kształcenia i szacowany nakład pracy studentów, mierzony liczbą punktów ECTS, nie w pełni umożliwia studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia ze względu na dwutorowość programu, łączącego efekty kształcenia powiązane z profilem ogólnoakademickim i praktycznym. Dualność ta oznacza, że student, w ramach jednego programu kształcenia, zdobywa dwa zestawy kompetencji i kwalifikacji, co jest nie tylko wadliwe w świetle Rozporządzenia MNiSW ws. warunków prowadzenia studiów z dnia 26 września 2016 r., ale również realnie niemożliwe do osiągnięcia, co wykazano na podstawie szczegółowej analizy stopnia przystawalności efektów kierunkowych, modułowych, treści i form kształcenia. Wyniki analizy stanu faktycznego wskazują na współistnienie w ramach jednego programu kształcenia

efektów, treści i form kształcenia charakterystycznych dla profilu ogólnoakademickiego i praktycznego, przy zauważalnej dominacji tego pierwszego. Wadliwe jest również nieprzypisanie modułu praktyk translatorycznych do konkretnego semestru studiów, co może skutkować sytuacją, w której nieprzygotowany merytorycznie student jest kierowany na praktyki zawodowe. Podobnie, w przypadku specjalizacji nauczycielskiej niezgodne ze standardami kształcenia nauczycieli jest kierowanie studentów na praktykę dydaktyczną (szczegółową) przed zaliczeniem praktyki pedagogicznej, co dopuszcza plan studiów na ocenianym kierunku. Jednostka powinna również zadbać o większą aktywizację studentów w trakcie zajęć oraz przeciwdziałać nadmiernej liczebności grup, spowodowanej, między innymi, nieplanowanym pojawieniem się w nich studentów zagranicznych.

W rezultacie wyżej wskazanej dwutorowości programu kształcenia, efekty kształcenia założone dla kierunku zostały sformułowane w sposób nie w pełni zrozumiały ze względu na ich jednoczesne odniesienie do profilu ogólnoakademickiego i praktycznego. Dualność ta jest również obecna na poziomie efektów modułowych, które, poprzez odniesienie do efektów kierunkowych, są jednocześnie przypisane do obydwu profili. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest fakt, że stosowane metody weryfikacji efektów kształcenia odnoszą się jednocześnie do obydwu profili, co dobitnie ilustruje, opisany szczegółowo powyżej, przykład eseju akademickiego. Jednocześnie jednak, na pozytywną uwagę zasługuje stosowana w jednostce mnogość metod sprawdzania efektów kształcenia zorientowanych na studenta, np. udział w zajęciach/dyskusji, obecność, projekt czy prezentacja. Nie są one jednak wystandaryzowane i formalnie powiązane z konkretnymi kryteriami i/lub precyzyjnym narzędziem weryfikacji.

Efekty modułowe praktyk tłumaczeniowych nie zostały powiązane z żadnymi metodami i kryteriami oceny stopnia ich osiągnięcia, natomiast efekty kształcenia powiązane z modułem praktyk nauczycielskich są weryfikowane prawidłowymi metodami i narzędziami. Jednakże brak określonych kryteriów uniemożliwia w pełni pozytywną ocenę ich skuteczności.

Studenci nie osiągają w pełni efektów kształcenia umożliwiających co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań – w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia, udział w badaniach – w przypadku studentów studiów drugiego stopnia powiązanych z podstawowymi (dla studiów I stopnia) i pogłębionymi (dla studiów II stopnia) umiejętnościami badawczymi, przede wszystkim ze względu na fakt, iż proces dyplomowania nie prowadzi do pełnego uzyskania przez studentów założonej wiedzy, umiejętności i kompetencji akademickich. Jednostka nie przedstawia konkretnych osiągnięć naukowych studentów, podkreślając jednak organizację konferencji studencko-doktoranckich, np.: *Unum? Individualism and Community, Transformations / Metamorphoses: The Notion of Change in Contemporary North American Literature and Culture, Psycholingwistyczne Eksploracje Językowe*. Jednostka patronuje również działaniom następujących studenckich kół naukowych: im. Geoffreya Chaucera, *The PsychoLinguistic Open Team, GAVAGAI, Open Boat, Texts and Codes, Discas, United Students Society, Virginia Woolf's Students' Society* oraz *Filmspotting*. Tematyka konferencji i zakres działalności kół naukowych są zgodne z koncepcją kształcenia i zakładanymi efektami kształcenia, szczególnie w powiązaniu z profilem ogólnoakademickim.

Do mocnych stron ocenianego programu kształcenia trzeba zaliczyć dbałość o rozwijanie u studentów umiejętności praktycznych i kompetencji zawodowych. Jest to szczególnie widoczne w przypadku języka kierunkowego, którego poziom biegłości u studenta studiów II stopnia może dorównać kompetencjom rodzimego użytkownika języka angielskiego.

Na pozytywną uwagę zasługuje również duża liczba zajęć o charakterze projektowym i warsztatowym, które mogą stać się podstawą do większej aktywizacji studentów. Kolejnym atutem ocenianego programu kształcenia jest jego elastyczność, szczególnie w przypadku zajęć powiązanych z badaniami naukowymi prowadzonymi w jednostce, i znaczne umiędzynarodowienie, wynikające przede wszystkim z oferty zajęć dedykowanych głównie studentom zagranicznym.

Co więcej, analiza wybranych prac etapowych wykazała, że zadania w formie testowej są odpowiednio sprawdzane i oceniane. Przyjęta, zgodnie z Regulaminem studiów UŁ, skala ocen jest poprawna. W Instytucie istnieje też niewątpliwie znaczący potencjał w obszarze weryfikacji efektów kształcenia powiązanych z rozwijaniem podstawowych i pogłębionych umiejętności badawczych. Rekrutacja jest prowadzona prawidłowo, z należytą dbałością o wejściowy poziom kompetencji językowej kandydatów.

Dobre praktyki:

Brak

Zalecenia:

- Należy uściślić program kształcenia i opowiedzieć się albo za przyjęciem programu i planu studiów powiązanych z jednym profilem (ogólnoakademickim lub praktycznym) albo za dwoma odrębnymi programami kształcenia na kierunku filologia angielska.
- Należy dostosować modułowe efekty kształcenia, treści i metody dydaktyczne oraz metody weryfikacji efektów kształcenia (w tym formę pracy dyplomowej) do wybranego profilu kształcenia.
- Praktyki translatoryczne należy przypisać do konkretnego semestru studiów tak, aby zapewnić właściwe przygotowanie merytoryczne studenta przed podjęciem praktyki. Należy im również przyporządkować odpowiednie metody weryfikacji efektów kształcenia.
- W przypadku specjalizacji nauczycielskiej zaliczenie praktyki pedagogicznej winno odbywać się przed rozpoczęciem praktyki dydaktycznej (szczegółowej).
- Należy zapewnić stabilną, tj. niezależną od obecności studentów korzystających z wymiany międzynarodowej, liczbę studentów w grupach, szczególnie na zajęciach powiązanych z ich aktywnym uczestnictwem w procesie dydaktycznym.
- Jednocześnie należy zadbać o szersze stosowanie metod aktywizujących dopasowanych do typu zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem modułów PNJ i tych, w których uczestniczą studenci zagraniczni.
- Należy również zadbać, począwszy od poziomu kart przedmiotu, aby stosowane w jednostce metody weryfikacji efektów kształcenia, szczególnie te zorientowane na studenta, zostały wystandaryzowane i połączone z kryteriami zapewniającymi rzetelność, obiektywność i porównywalność ocen.
- W przypadku, gdy jednostka zdecyduje się rozwijać wyłącznie profil ogólnoakademicki, należy zadbać o prawidłową strukturę i zawartość rozdziału badawczego pracy dyplomowej. Warto również poszerzyć zakres pytań na egzaminie dyplomowym o zagadnienia wykraczające poza treść pracy dyplomowej.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Obowiązujący System Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Łódzkim (UŁ) został przyjęty Uchwałą Senatu nr 221 z dnia 21.06.2010 r. w sprawie: zapewnienia jakości kształcenia w UŁ. Celem Systemu Jakości Kształcenia w UŁ jest tworzenie warunków dla zapewnienia wysokiego poziomu wykształcenia akademickiego i zawodowego osób podejmujących studia w Uniwersytecie Łódzkim, a w szczególności: 1) monitorowanie i podnoszenie jakości kształcenia, 2) podniesienie rangi pracy dydaktycznej, 3) stworzenie procedur oceny metod i warunków kształcenia oraz programów studiów uwzględniających modele stosowane w innych uczelniach polskich oraz w uczelniach innych krajów, 4) zwiększanie mobilności studentów w kraju i za granicą, 5) zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o metodach oceny kształcenia w UŁ. Przy Rektorze UŁ jako organ opiniodawczo-doradczy działa powoływana przez niego Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia. W skład Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia wchodzi: 1) Prorektor ds. programów i jakości kształcenia UŁ, 2) Pełnomocnik Rektora UŁ ds. Procesu Bolońskiego, 3) siedmiu przedstawicieli wydziałów rekomendowanych przez Uczelnianą Komisję Dydaktyczną, reprezentujących różne obszary kształcenia (nauki społeczne, nauki humanistyczne, nauki przyrodniczo-ścisłe), 4) dwóch przedstawicieli zespołu koordynatorów wydziałowych ds. ECTS wskazanych przez Prorektora ds. programów i jakości kształcenia UŁ, 5) jeden przedstawiciel społeczności studentów i doktorantów, 6) inne osoby wskazane przez Rektora UŁ. Przewodniczącym Rady ds. Jakości Kształcenia jest Prorektor ds. programów i jakości kształcenia UŁ, zaś Sekretarzem Rady ds. Jakości Kształcenia jest pracownik administracyjny rektoratu. Przy kierownikach podstawowych jednostek organizacyjnych UŁ działają, powoływane przez tych kierowników w drodze zarządzenia, komisje ds. jakości kształcenia. Powołując komisję, kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej UŁ określa jej skład oraz zadania. Co najmniej raz w roku akademickim przedmiotem posiedzenia rady podstawowej jednostki organizacyjnej UŁ powinna być ocena jakości kształcenia w tej jednostce. Załącznikiem do Uchwały nr 423 Senatu UŁ podjętej w dniu 23 stycznia 2012 r. są wytyczne w zakresie tworzenia programów kształcenia w Uniwersytecie Łódzkim.

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 21 czerwca 2013 r. została podjęta uchwała nr 374/2012/2013 w sprawie zatwierdzenia polityki zarządzania jakością na Wydziale Filologicznym, która deklaruje m.in.: powiązanie procesu kształcenia z misją i strategią rozwoju UŁ i Wydziału Filologicznego UŁ, zgodność procesu kształcenia z reprezentowanymi na WF UŁ dyscyplinami nauki, stałą ewaluację efektów kształcenia oraz ich zgodność z programami kształcenia, dopasowanie programów do potrzeb pracodawców, rozwijanie współpracy międzynarodowej w zakresie działalności naukowej i dydaktycznej oraz wdrożenie mechanizmów oceny wewnętrznego systemu jakości kształcenia. W ramach polityki jakości prowadzone są działania służące osiągnięciu ww. celów poprzez wprowadzenie systemu informowania społeczności akademickiej o prowadzonych aktywnościach, okresowe analizy i

ewaluacje oferty dydaktycznej, aktualizację dokumentacji i aktów prawnych, weryfikację programów studiów pod kątem ich zgodności z założonymi efektami kształcenia, przegląd systemu ECTS, wspieranie mobilności, weryfikację sylabusów, ocenę zgodności prac dyplomowych z kierunkiem i specjalizacją studiów, wyczulenie studentów na przestrzeganie praw autorskich, analizę ewaluacji zajęć dydaktycznych przez studentów, hospitacje zajęć dydaktycznych oraz okresowe analizy opinii pracodawców.

W politykę jakości na Wydziale Filologicznym zaangażowani są w zależności od obszaru działań (szczegółowo przedstawieni w uchwale nr 374/2012/2013 w sprawie zatwierdzenia polityki zarządzania jakością na Wydziale Filologicznym): Dziekan Wydziału, Prodziekani, Dyrektorzy Instytutów oraz kierownicy katedr i zakładów, koordynatorzy przedmiotów, Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, Pełnomocnik Rektora UŁ ds. Kontaktów z Pracodawcami, Kierunkowi pełnomocnicy ds. ECTS.

Zakres działań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (WF UŁ) (określony Uchwałą Rady Wydziału Filologicznego nr 112/2012/2013 podjętej w dniu 25 stycznia 2013 r. w sprawie: zatwierdzenie zakresu obowiązków Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia) obejmuje m.in. utworzenie spójnego systemu weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia, wypracowanie, a następnie zapewnienie funkcjonowania systemu punktacji ECTS, opracowanie spójnej polityki dla całego Wydziału w zakresie tworzenia i rozwoju kierunków studiów i specjalności, pomoc w tworzeniu programów studiów w oparciu o zapotrzebowanie rynku pracy, stworzenie procedur w zakresie dyplomowania, współpracę z kołami studenckimi w zakresie jakości kształcenia, wypracowanie nagród i wyróżnień dla wybitnych studentów.

W skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (przyjętej uchwałą Rady Wydziału Filologicznego nr 15/2016/2017 z dnia 23 września 2016 r.) wchodzi prodziekan ds. jakości kształcenia, prodziekani ds. kształcenia oraz przedstawiciel studentów. Ponadto na Wydziale powoływani są Koordynatorzy kierunkowi ds. jakości kształcenia dla każdego kierunku. Niepokojący jest fakt, że w składzie komisji brakuje przedstawiciela doktorantów, a udział przedstawiciela studentów, w praktyce, jest znikomy. Władze wydziału również zauważają problem zaangażowania studentów w działalność na rzecz polityki jakości.

3.1

Efekty kształcenia obowiązujące na ocenianym kierunku zostały przyjęte Uchwałą nr 495 Senatu UŁ z dnia 23.04.2012 r., zaś w pracach nad aktualnym programem kształcenia na kierunku *filologia angielska* na WF UŁ kierowano się wytycznymi dot. tworzenia programów kształcenia w Uniwersytecie Łódzkim, zawartymi w Uchwale Senatu UŁ nr 192 z dnia 10.06.2013 r. oraz zasadami opisanymi w Zarządzeniu nr 177 Rektora Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 30.09.2013 r. w sprawie: wprowadzenia procedury tworzenia i modyfikowania programów kształcenia. Według deklaracji jednostki najpierw w proces tworzenia, a później w korygowanie programu kształcenia, zgodnie z obowiązującymi na Wydziale procedurami zostali zaangażowani interesariusze wewnętrzni oraz zewnętrzni. Nie uchroniło to jednak jednostki przed przyporządkowaniem ocenianego kierunku do „profilu ogólnoakademickiego z elementami profilu praktycznego”, którego regulacje prawne nie przewidują i co nie odpowiada warunkom określonym w rozporządzeniu ws. Warunków prowadzenia studiów z dnia 26 września 2016 r., Rozdział 2, paragrafy: 2, 3.4, 4.4, oraz Rozdział 3, paragraf 7.1 i było niezgodne z poprzednimi wersjami tego rozporządzenia. Dualności koncepcji kształcenia i

programu studiów na kierunku *filologia angielska* i wynikających stąd problemów w doborze metod kształcenia i weryfikacji uzyskiwanych efektów (opisanych w kryterium 2) nie stwierdzono także w toku kolejnych okresowych przeglądów programu kształcenia, dokonywanych zarówno na poziomie Wydziału jak również na poziomie instytutów. Zasadne wydaje się więc pytanie o skuteczność wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Ze względu na brak samorządu studenckiego i nikłą obecność studentów w posiedzeniach odpowiednich organów i zespołów odpowiedzialnych za jakość kształcenia tylko w niewielkim stopniu uczestniczą oni w monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia. Dzieje się to wyłącznie w ramach indywidualnych konsultacji lub dyskusji w grupach zajęciowych. Działania te mają charakter doraźny i nie gwarantują studentom wpływu na jakość kształcenia na *filologii angielskiej*. W okresowych przeglądach programu kształcenia również w znikomym stopniu uczestniczą przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, skupieni w wydziałowej Radzie Biznesu i Pracodawców. Pracodawcy obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazywali na swoje zaangażowanie w utworzenie nowego kierunku kształcenia pn. *lingwistyka dla biznesu* oraz w realizację praktyk zawodowych na ocenianym kierunku. Żaden z nich nie konsultował efektów kształcenia dla kierunku *filologia angielska* i nie uczestniczył w przeglądzie programu studiów.

W ramach systemu zapewniania jakości przewidziano i procedurami opisano proces dyplomowania. Uchwała Rady Wydziału Filologicznego nr 68/2013/2014 z dnia 24 stycznia 2014 r. w sprawie określenia wymogów dotyczących prac dyplomowych przygotowywanych na Wydziale Filologicznym szczegółowo opisuje oczekiwania stawiane przed pracą licencjacką i magisterską, zawiera także regulacje dot. egzaminów dyplomowych. Zarówno na studiach I, jak i II stopnia prace dyplomowe winny być pisane w języku angielskim (na studiach I stopnia na poziomie min. C1, na studiach II stopnia – min. C2), chyba że specyfika specjalności/specjalizacji dopuszcza pisanie pracy w języku polskim. O ile na studiach magisterskich uchwała dopuszcza tylko jedną formę pracy dyplomowej – pisemnego opracowania problemu badawczego, to na studiach licencjackich praca dyplomowa może być także przygotowywana metodą projektu i koncentrować się na rozwiązaniu zadania praktycznego i jego naukowym opisaniu. W opinii ZO PKA żadna z tych form nie może w pełni zweryfikować efektów kształcenia, które jednocześnie zostały przypisane do profilu ogólnoakademickiego i praktycznego.

Ankietyzacja prowadzących i zajęć odbywa się na poziomie centralnym w uczelni. Studenci oceniają nauczycieli akademickich w USOS, za pomocą wzoru ankiety będącej załącznikiem do uchwały nr 506 Senatu UŁ z dnia 15 czerwca 2015 r. Jeśli ankiety elektroniczne wypełni mniej niż 25% studentów Wydziału uruchamiana jest ankieta w wersji analogowej. Inne działania ewaluacyjne to:

- Badanie satysfakcji studentów Wydziału Filologicznego UŁ [dla osób rozpoczynających studia I stopnia];
- Badanie satysfakcji studentów Wydziału Filologicznego UŁ [dla osób kończących studia];
- Ocena przedmiotu dokonywana przez wypełnienie arkusza ewaluacyjnego przez prowadzącego zajęcia, będącego załącznikiem nr 1 do Zarządzenia Dziekana Wydziału Filologicznego nr 38 z dnia 14.I.2016 r.;

Słabością większości tych działań jest brak opracowania wyników i przygotowania raportów, na podstawie których wdrażane byłyby – w razie konieczności - działania naprawcze. Na tym tle wyróżniają się cykliczne oceny pracy administracji i dopasowania infrastruktury, z których jednostka przygotowuje zbiorczy raport i umieszcza go na stronach www.

Ocena okresowa pracowników naukowo-dydaktycznych, naukowych i dydaktycznych przeprowadzana jest za pomocą kwestionariusza, który stanowi załącznik do uchwały Rady Wydziału nr 9/2013/2014 z dnia 25 października 2013 r. W kwestionariuszu tym wskazano minimalną liczbę punktów, wymaganą do oceny pozytywnej za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. I tak np. adiunkt uzyskać musi min. 20 punktów, z tego 12 za osiągnięcia naukowe, 4 za działalność dydaktyczną i 4 za prace organizacyjne. Profesorowie (nadzwyczajni i zwyczajni) wykazać się muszą 32 punktami, w tym 20 za osiągnięcia naukowe, 6 za działalność dydaktyczną i 6 za prace organizacyjne. Zdaniem ZO PKA, waga przypisana w ocenie pracownika aktywności na polu dydaktycznym nie zachęca do doskonalenia dydaktycznego i nie sprzyja podnoszeniu jakości kształcenia.

3.2

Publiczny dostęp do informacji w Uniwersytecie Łódzkim oraz na Wydziale Filologicznym zapewniony jest głównie poprzez strony internetowe: uczelni, wydziału oraz instytutu. Wszystkie strony znacznie różnią się od siebie i nierzadko nie przekierowują na inny poziom. Należy jednak zauważyć, że Uniwersytet Łódzki jest w trakcie rebrandingu - strony internetowe są aktualnie zmieniane i dopasowywane do nowych szablonów. Większość danych dotyczących kierunku *filologia angielska* jest dostępna na stronie internetowej Instytutu Anglistyki (w wersji polskiej i angielskiej). Jest ona skierowana przede wszystkim do: kandydatów na studia, studentów (polskich i zagranicznych) oraz pracowników naukowo-dydaktycznych, ale także do wszystkich innych osób zainteresowanych działalnością jednostki. Przydatnym narzędziem, szczególnie dla studentów I roku, jest informator (opracowany w wersji polskiej i angielskiej, elektronicznej i papierowej) zawierający praktyczne informacje o studiowaniu.

Jednostka zapewnia studentom dostęp do informacji na temat procesu kształcenia, organizacji roku akademickiego i zajęć dydaktycznych. Plany i programy studiów są dostępne dla wszystkich studentów bez zalogowania na stronie Wydziału oraz w USOSweb lecz, dane te są niezbyt czytelne, a plany zajęć zostały zaktualizowane dzień przed wizytacją ZO PKA (http://www.anglistyka.uni.lodz.pl/userfiles/PLAN_ZAJEC/lato_2016-2017/grupy_27.05.2017.html). Sylabusy są widoczne w USOS po zalogowaniu, zaś efekty kształcenia dostępne na stronie Instytutu w uchwale senatu.

Studenci wskazali jednak na niedostateczne - ich zdaniem - informowanie ich o dodatkowym wsparciu, oferowanym przez jednostkę (np. o możliwościach udziału w konferencjach naukowych). Studenci podkreślali przy tym wysiłek jednostki w zapewnieniu im jak najlepszego wsparcia w procesie kształcenia, jako problematyczny wymieniali jedynie obieg informacji pomiędzy władzami jednostki a środowiskiem studenckim.

W portalu *Wybierz Studia* dostępne są wszystkie informacje dotyczące studiów I i II stopnia prowadzonych na kierunku *filologia angielska*, potrzebne kandydatom na studia. Instytut zabiega o kandydatów prezentując swoje studia na stronie internetowej oraz regularnie organizując spotkania z uczniami szkół średnich. Informacje o wydarzeniach naukowych i

ofercie dydaktycznej IA upowszechniane są też na bieżąco na portalu społecznościowym Facebook. Profil jednostki założony został w 2015 roku z okazji 70-lecia łódzkiej anglistyki.

Uzasadnienie oceny z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Procedury Systemu Jakości Kształcenia na WF UŁ nie w pełni skutecznie wspierają proces projektowania i wdrażania programów kształcenia. Na kształt programu kształcenia w zbyt ograniczonym zakresie wpływ mają studenci jako interesariusze wewnętrzni oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Jednostka projektując kształcenie na kierunku *filologia angielska* nie korzysta też z doświadczeń i opinii doktorantów – szczególnej grupy absolwentów studiów filologicznych. Błędy w definiowaniu profilu kształcenia i realizacji założonych efektów kształcenia, nierozpoznane w toku cyklicznych przeglądów efektów kształcenia i programu studiów świadczą o nieskuteczności działań podejmowanych zgodnie z przyjętymi procedurami przez gremia powołane do projektowania, monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia (np. Wydziałową Radę ds. Jakości Kształcenia). System zapewniania jakości kształcenia na WF UŁ przewiduje szereg ciekawych narzędzi służących monitorowaniu procesu kształcenia (np. ankiety satysfakcji studenta), które pozwalają na uzyskanie perspektywy interesariuszy wewnętrznych. Nie przewidziano jednak analizy uzyskiwanych wyników i omawiania wynikających z nich wniosków ze studentami oraz kadrą Instytutu czy Wydziału. Rozmowy z osobami odpowiedzialnymi za działanie w zakresie polityki jakości potwierdzają niepełną skuteczność przyjętych rozwiązań systemowych.

System Zapewniania Jakości UŁ oraz Polityka zarządzania jakością kształcenia WF UŁ nie przewidują procedur pozwalających na monitorowanie polityki informacyjnej, w tym upubliczniania informacji dotyczących programu kształcenia na kierunku *filologia angielska*. Działania informacyjne odbywają się na zasadzie dobrych praktyk i w większości przypadków informacje są przekazywane i umieszczane we właściwych miejscach. Mając na uwadze powyższe działania należy uznać, że w zakresie polityki informacyjnej działania na WF UŁ są spełnione w pełni, lecz słabą stroną jest brak rozwiązań systemowych i procedur w tym zakresie.

Dobre praktyki:

- Cykliczne przeprowadzanie oceny pracy administracji i dopasowania infrastruktury, wraz z przygotowaniem raportu i umieszczeniem go na stronach www;

Zalecenia:

- Należy rozważyć przygotowanie raportów z różnych ocen i ankiet oraz upowszechnienie wniosków z nich wynikających, szczególnie wśród studentów, co może wzmocnić zaangażowanie studentów w proces ewaluacji i przekona ich o zasadności tego typu działań;
- Należy podjąć działania zmierzające do włączenia studentów w proces zapewniania jakości kształcenia, być może nie na poziomie wydziału, a na poziomie instytutu, co spowoduje większe zaangażowanie studentów i ich wpływ na program studiów.

- Należy rozważyć włączenie doktorantów jako interesariuszy wewnętrznych do gremiów projektujących i monitorujących proces kształcenia, by móc w ten sposób skorzystać z doświadczenia absolwentów tego kierunku studiów.
- Należy zintensyfikować współpracę z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie projektowania i monitorowania procesu kształcenia.
- Należy rozważyć opracowanie i wdrożenie rozwiązań systemowych dot. monitorowania polityki informacyjnej.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2. Obsada zajęć dydaktycznych

4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1

Analiza dokonana w toku wizytacji potwierdziła zgodność stanu faktycznego z opisem zasobów kadrowych przedstawionym w Raporcie Samooceny. Jednostka zaproponowała do minimum kadrowego 21 nauczycieli akademickich, w tym 1 samodzielnego pracownika nauki z tytułem profesora, 6 doktorów habilitowanych oraz 14 pracowników ze stopniem doktora. W wyniku analizy aktualnego dorobku wszystkie proponowane osoby zostały zaliczone do minimum. Samodzielni nauczyciele akademicy z minimum kadrowego prowadzą zajęcia w liczbie większej niż 30 godz., a pozostali nauczyciele ze stopniem doktora w liczbie większej niż 60 godz. Proporcje nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego (21) do liczby studentów (731 łącznie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych) są właściwe (ca. 35 studentów na jednego pracownika z minimum kadrowego). Tym samym spełnione zostały wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 26. września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (§ 7.1 ust. 2d i 2e, § 10, ust. 2 i 3 oraz § 12, ust. 2 (1a) i (1b), minimum kadrowe). Raport samooceny nie podaje liczby wszystkich pracowników kierunku; w toku wizytacji ustalono, iż liczba ta wynosi 91 osób, w tym pięciu obcokrajowców (Anglicy i Amerykanie) na pełnych etatach. Zajęcia w ramach swoich obowiązków prowadzą także doktoranci (13). Niewielka liczba nauczycieli języka angielskiego, którzy prowadzą zajęcia z *Praktycznej nauki języka angielskiego*, zatrudniona jest na umowach cywilno-prawnych. Przy obecnej populacji studentów liczba nauczycieli akademickich jest wystarczająca, by zrealizować zakładane efekty kształcenia, choć część zajęć pracownicy muszą wykonywać w ramach nadgodzin. W związku z tym należy rozważyć zwiększenie liczby etatów na kierunku.

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego oraz nauczycieli spoza minimum jest właściwa, podobnie jak zróżnicowanie specjalizacyjne w obrębie dyscyplin. Spośród pracowników z minimum kadrowego 11 reprezentuje dyscyplinę *językoznawstwo*, zaś 10 dyscyplinę *literaturoznawstwo*, przy czym większość literaturoznawców zaangażowanych jest też w badania kulturowe. Zatem wymagania dotyczące minimum kadrowego są spełnione. Podobnie równe proporcje, z nieznaczną przewagą językoznawców występują w grupie pracowników spoza minimum. Analiza dorobku

nauczycieli akademickich z minimum kadrowego i spoza minimum wskazuje, iż jest dorobek aktualny i powiązany z efektami kształcenia zakładanymi dla kierunku. Pracownicy naukowo-dydaktyczni dużo publikują w swoich dyscyplinach, biorą udział w krajowych i zagranicznych konferencjach i naukowych projektach – ich kompetencje zapewniają pełną realizację programu oraz zakładanych efektów kształcenia.

W obrębie dyscyplin pracownicy reprezentują szeroki wachlarz zróżnicowanych specjalizacji i zainteresowań badawczych. W grupie językoznawców z minimum kadrowego te specjalizacje i zainteresowania obejmują m. in. przekładoznawstwo, przekład audiowizualny, przekład komputerowy, językoznawstwo korpusowe, językoznawstwo historyczne, językoznawstwo kontrastywne, językoznawstwo kognitywne, językoznawstwo komputerowe, relacje język-poznanie i język-tożsamość, lingwistykę migową, poetykę kognitywną, zagadnienia testowania języka, elektroniczne wspieranie oceniania, składnię generatywną, filozofię języka, glottodydaktykę, *composition studies*, analizę języka pisanego. W grupie literaturoznawców z minimum są to m. in.: literatura brytyjska, współczesna literatura brytyjska, literatura amerykańska, literatura kanadyjska, literatura postkolonialna, literatura porównawcza, współczesna poezja angielska, dramat brytyjski, amerykański i irlandzki, dramat Renesansu, powieść XVIII i XIX wieku, teoria literatury, teorie adaptacji filmowej, narratologia, autotematyzm, przekład literacki, teorie feministyczne, intertekstualność, ekokrytyka, translatoologia, kulturowe studia nad niepełnosprawnością, amerykańska proza i poezja modernizmu. Podobnie zróżnicowana struktura kwalifikacji występuje w grupie nauczycieli akademickich spoza minimum kadrowego. Obok wymienionych wyżej pól zainteresowań i specjalizacji, językoznawcy zajmują się m. in. fonetyką i fonologią, językoznawstwem ogólnym, pragmatyką językową, dyskursem politycznym, semantyką dynamiczną, językiem mediów, zaś literaturoznawcy studiami nad adaptacją filmową literatury, adaptacjami filmowymi dzieł Szekspira, zagadnieniami tłumaczenia literackiego, literaturą *fantasy*, motywami folklorystycznymi w literaturze, przy czym przytoczone przykłady nie wyczerpują szerokiego spektrum zróżnicowanych kwalifikacji kadry. Istotną rolę w ogólnej strukturze kwalifikacji kadry odgrywają też nauczyciele z doświadczeniem zawodowym prowadzący zajęcia z *Praktycznej nauki języka angielskiego*.

Jak wynika z analizy kart przedmiotów i z hospitacji przeprowadzonych w toku wizytacji, nauczyciele akademicy stosują zróżnicowane metody dydaktyczne, jak m. in. wykład, wykład interaktywny, prezentacja multimedialna, monitorowanie prezentacji studentów, praca w parach i grupach, dyskusja w całej grupie, praca projektowa, praca z tekstem, debata oksfordzka, *tutoriale*, *blended learning*. Większość tych metod efektywnie angażuje studentów w proces uczenia się, co potwierdzają niektóre z przeprowadzonych hospitacji.

4.2

Obsada przedmiotów (oprócz *Praktycznej nauki języka angielskiego*) leży w kompetencjach Kierowników Zakładów. Jednostka wypracowała system, który zapewnia obsadę zajęć przez osoby, których specjalizacja naukowa pokrywa się z tematyką przedmiotu. System polega na tym, iż przypisuje się przedmiot do jednego zakładu (np. (np. *Fonetyka* – Zakład Języka Angielskiego i Językoznawstwa Stosowanego) lub więcej, np. dwóch zakładów (przykładowo: *Literatura brytyjska* przypisana jest do Zakładu Literatury i Kultury Brytyjskiej oraz Zakładu

Dramatu i Dawnej Literatury Angielskiej). Koordynatorami przedmiotów są osoby o największym doświadczeniu zawodowym. Jednocześnie każdy z Zakładów obsadza wybrane przedmioty o charakterze elektywnym, co umożliwia oferowanie zajęć bezpośrednio przekładających się na pracę naukową i zainteresowania badawcze nauczycieli akademickich, np. seminaria dyplomowe lub konwersatoria monotematyczne (przykładowo: konwersatorium językoznawcze z językoznawstwa korpusowego; konwersatorium literaturoznawcze z zakresu literatury religijnej angielskiego średniowiecza i renesansu). Analiza przydziału zajęć (a także rozmowy przeprowadzone w czasie wizytacji) pozwalają stwierdzić, iż jest to system efektywny i zapewnia właściwą obsadę zajęć, zgodną ze strukturą kwalifikacji i kompetencjami kadry.

Za obsadę zajęć z *Praktycznej nauki języka angielskiego* odpowiadają koordynatorzy PNJA; zajęcia przydzielane są przede wszystkim osobom specjalizującym się w nauczaniu języka angielskiego jako obcego, w tym *native speakerom*. Dobrą praktyką jest sposób obsady zajęć z wypowiedzi pisemnej, która dokonywana jest zawsze w konsultacji z nauczycielem akademickim zajmującym się naukowo tematyką wypowiedzi pisemnej i prowadzącym instytutowe centrum doskonalenia umiejętności pisania (English Writing Improvement Centre – ERIC).

Należy dodać, iż zajęcia specjalizacyjne na specjalizacji translatorskiej i nauczycielskiej obsadzone są nie tylko przez pracowników o odpowiednich kompetencjach naukowych, łączących swoje badania z treścią tych zajęć, ale także przez osoby z praktycznym doświadczeniem zawodowym w tych obszarach (np. tłumacz prowadzi zajęcia na specjalizacji translatorskiej, nauczyciel języka angielskiego z bogatym doświadczeniem prowadzi zajęcia z metodyki nauczania języka obcego).

Konkludując: kompleksowa struktura kwalifikacji i zróżnicowanie specjalizacyjne w obrębie dyscyplin zarówno nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego, jak i spoza niego, sprzyja właściwej obsadzie zajęć dydaktycznych. Porównawcza analiza struktury kwalifikacji pracowników i zakładanych efektów kształcenia prowadzonych przez nich zajęć pozwala stwierdzić, iż kompleksowość struktury kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku oraz różnorodność zakresu i specyfiki jej dorobku naukowego zapewnia możliwość realizacji programu kształcenia oraz osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

4.3

Władze Wydziału i ocenianego kierunku wspierają rozwój i doskonalenie kadry; można w tym obszarze wyróżnić kilka aspektów: finansowy, motywacyjny, ewaluacyjny i środowiskowy.

W ocenie finansowego wsparcia rozwoju kadry kierunku należy uwzględnić specyficzne warunki, w jakich Wydział funkcjonował w ciągu ostatniej dekady. Po finansowej decentralizacji Uniwersytetu deficyt Wydziału wynosił ok. 3 milionów złotych. Wyrównanie deficytu i uzyskanie nadwyżki budżetowej (od dwóch lat) trwało dwie kadencje dziekańskie; w tym czasie zamrożono awanse i nie tworzone nowych etatów. Miało to negatywny wpływ na możliwości rozwoju kadry na ocenianym kierunku, niezależny od jego kierownictwa.

Przez cztery lata awanse w jednostce były całkowicie zamrożone. Od dwóch lat sytuacja się poprawiła, ale mimo to na awans oczekuje kilkanaście osób (5 – na stanowisko adiunkta, 6 – na stanowisko profesora nadzwyczajnego, 4 – na stanowisko profesora

zwyczajnego); obowiązuje także dwuletnia karencja od chwili uzyskania stopnia lub tytułu naukowego do momentu starania o awans na wyższe stanowisko. Dopiero od tego roku kierunek może zatrudniać nowe osoby po zgłoszeniu potrzeb personalnych dziekanowi i uzyskaniu etatu. Decyzje zatrudnieniowe konsultowane są z kierownictwem Zakładów wchodzących w skład jednostki, co sprzyjać ma realizacji celów statutowych i dydaktycznych. Rekrutacja kadry odbywa się w drodze konkursu otwartego, po zasięgnięciu opinii Rady Wydziału. Z rozmów z kierownictwem kierunku wynika, iż ten sposób rekrutacji kadry jest efektywny i zapewnia optymalną selekcję kandydatów. Władze kierunku wskazały także, iż stopniowo zmniejsza się zatrudnienie na umowy cywilno-prawne; pojawiła się też możliwość zatrudniania najlepszych młodych doktorów na asystenckich etatach naukowych (1/3 lub ½ etatu). Mimo poprawy sytuacji etatowej dydaktyka na kierunku nadal wymaga pracy nauczycieli akademickich w nadgodzinach oraz zatrudniania doktorantów w maksymalnie przyjętej liczbie godzin (90), co może wpływać negatywnie na rozwój naukowy obydwu grup. Jak wynika z rozmów z władzami kierunku, tendencja w liczbie nadgodzin jest spadkowa, należy jednak w dalszym ciągu zmierzać ku ich maksymalnemu zredukowaniu.

Rozwojowi kadry sprzyjają natomiast wyjazdy konferencyjne, kwerendy i stypendia finansowane przez kierunek z tzw. funduszu badań statutowych i dofinansowywane z puli dziekańskiej; podobnie rzecz się ma z publikacjami pracowników kierunku.

Z poprawą sytuacji finansowej Wydziału wiązą się możliwości motywacyjne sprzyjające rozwojowi kadry. Obejmują one dodatki motywacyjne dla najlepszych pracowników oraz premie w postaci zniżki godzin (ewentualnie ekwiwalentu pieniężnego), które przyznaje się na podstawie rankingu sporządzonego według liczby punktów uzyskanych przez pracowników w toku ewaluacji. Na dodatki motywacyjne przeznaczona jest około 20% budżetu Wydziału; są to dodatki znaczące i wynoszą między 1600 – 2600 zł w zależności od liczby zdobytych punktów. Jak wynika z rozmów przeprowadzonych z kadrą ocenianego kierunku, siłą motywacyjną tych dodatków znacznie obniża nieznana kwota, jaką pracownik może otrzymać i późny termin wypłaty (maj). Z wyjaśnień władz dziekańskich wynika, iż jest to spowodowane bardzo późnym przydziałem budżetu ze strony Ministerstwa oraz, dodatkowo, koniecznością negocjacji warunków przyznawania dodatków ze związkami zawodowymi.

Motywacyjne elementy powiązane są ściśle z aspektem ewaluacyjnym (dodatki i premie przyznaje się na podstawie punktowej oceny nauczycieli akademickich i wyłonionego według niej rankingu). Kompleksowej oceny pracownika dokonuje się na podstawie 16-stronicowego *Kwestionariusza do oceny okresowej pracowników naukowo-dydaktycznych, naukowych i dydaktycznych* obejmującego działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. *Kwestionariusz* ma na celu obiektywizowanie oceny nauczyciela akademickiego, jednak jego kształt – jak wynika ze spotkania z kadrą – budzi kontrowersje wśród pracowników; zgłaszano wiele, nierzadko ze sobą sprzecznych zastrzeżeń do jego formy i zawartości. W opinii Zespołu Oceniającego *kwestionariusz* stanowi dobrą i w miarę możliwości obiektywną podstawę oceny pracownika, należy jednak poddać go wewnętrznej dyskusji i ewaluacji. Warto np. zastanowić się nad wagą przypisaną ocenie działalności dydaktycznej w porównaniu z osiągnięciami naukowymi czy pracą organizacyjną. Należy przy tym zauważyć, iż w rankingu powstałym na podstawie ostatniej oceny okresowej (za lata 2014-2016) sześć miejsc w pierwszej dziesiątce Wydziału Filologicznego (w tym miejsce pierwsze i drugie) zajmują pracownicy ocenianego kierunku.

Na kierunku funkcjonuje wewnętrzny system hospitacji zajęć. Każdy pracownik podlega hospitacji raz na dwa, trzy lata i obowiązkowo w pierwszym roku pracy. Z hospitacji sporządza się protokół i omawia zajęcia z osobą hospitowaną; zdarzają się także hospitacje interwencyjne wskutek negatywnych sygnałów płynących do kierownictwa kierunku. Hospitacje mają charakter przede wszystkim doradczy, co potwierdziła także rozmowa z kadrami kierunku. Pracownicy oceniani są także przez studentów za pośrednictwem ankiet ewaluacyjnych (wzór ankiety przedstawiono w załączniku do Raportu Samooceny).

Ważnym i zasługującym na wysoką ocenę elementem wspierania rozwoju kadry przez Wydział i kierunek jest zewnętrzne i wewnętrzne poszerzanie i kształtowanie środowiska naukowego. Zewnętrzne polega przede wszystkim na umiędzynarodowieniu (zob. kryterium 6. niżej); wewnętrzne na wzbogacaniu życia naukowego przez cykle wykładów gościnnych, jak np. wykłady im. Prof. Witolda Ostrowskiego prowadzone przez zaproszonych specjalistów w zakresie literaturoznawstwa, kulturoznawstwa i językoznawstwa z kraju i zagranicy i wykłady tzw. dziekańskie. Rozwojowi kadry sprzyja też życie naukowe Instytutu: comiesięczne zebrania naukowe i udział we wspólnych projektach badawczych; w ciągu ostatnich 5 lat Instytut zorganizował 20 konferencji, w większości międzynarodowych. Jednostka regularnie wydaje w wersji elektronicznej newsletter dokumentujący wydarzenia, osiągnięcia i planowane przedsięwzięcia badawcze (także kół studenckich), co sprzyja współuczestnictwu we wspólnych działaniach naukowych; jak stwierdzono w toku rozmów przeprowadzonych w czasie wizytacji, publikacja newslettera wydatnie zwiększyła udział w spotkaniach naukowych.

Badania na ocenianym kierunku prowadzone są na szeroką skalę i na wysokim poziomie. Oprócz licznych monografii i prac indywidualnych, pracownicy zaangażowani są w zespołowe granty, co przyczynia się do ich rozwoju naukowego (m.in. grant NCN „Polska literatura migracyjna w Wielkiej Brytanii i Irlandii po roku 2004”, korpus angielszczyzny Polaków PLEC (grant MNiSW) oraz międzynarodowy projekt CLARIN-PL z Polskiej Mapy Drogowej Infrastruktury Badawczej (technologie językowe), projekty edukacyjne zawierające komponenty badawcze to CLIL (zintegrowane kształcenie przedmiotowo-językowe) oraz poświęcony nauczaniu dzieci i młodzieży dyslektycznej DysTefl, który miał już 2 edycje i otrzymał nagrody European Language Label i ELTons). Od 2008 r. w Instytucie działa punkt dostępowy dla Narodowego Korpusu Języka Polskiego, który w 2015 r. otrzymał status Specjalnego Urzędnika Badawczego.

Pracownicy Instytutu biorą także udział w zewnętrznych i wewnętrznych szkoleniach z zakresu m.in. podnoszenia widzialności naukowej, prawa autorskiego, pozyskiwania funduszy na badania, czy technik nauczania, a także nauczania osób z dysleksją (w ramach nagradzanego projektu Dystefl).

Dowodem skuteczności działań władz kierunku oraz jakości samej kadry jest liczba stopni naukowych uzyskanych w latach 2015-2016: trzy osoby uzyskały stopień doktora nauk humanistycznych, sześć osób stopień doktora habilitowanego i dwie osoby tytuł naukowy profesora. Dwóch młodych pracowników jednostki otrzymało także stypendia Start 2016 Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej oraz stypendia Ministra.

Uzasadnienie oceny z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka spełnia wszystkie wymogi prawne dotyczące minimum kadrowego. Mocną stroną kierunku jest struktura kwalifikacji i zróżnicowanie specjalizacyjne w obrębie dyscyplin nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego oraz nauczycieli spoza minimum, która umożliwia realizację programu nauczania i zakładanych efektów kształcenia. Obsada zajęć prowadzona jest w sposób systemowy i zapewnia przydział zajęć zgodnie z kwalifikacjami i kompetencjami nauczycieli akademickich – to również mocna strona kierunku. Jednostka skutecznie wspiera rozwój kadry i jej doskonalenie przez bodźce finansowe, motywacyjne, ewaluacyjne i środowiskowe. Mimo poprawy w ostatnich latach, nadal słabszą stroną (Wydziału) są utrudnienia w awansach i dostępność etatów.

Dobre praktyki:

- Wypracowanie przez kierunek systemu obsady zajęć optymalizującego przydział zajęć zgodnie z kwalifikacjami, zainteresowaniami badawczymi i kompetencjami.
- Obsada zajęć z wypowiedzi pisemnej w konsultacji z nauczycielem akademickim zajmującym się naukowo tematyką wypowiedzi pisemnej i prowadzącym instytutowe centrum doskonalenia umiejętności pisania (English Writing Improvement Centre – ERIC).
- Publikacja elektronicznego newslettera dokumentującego wydarzenia, osiągnięcia i planowane przedsięwzięcia badawcze.

Zalecenia:

- Należy rozważyć zwiększenie liczby etatów na kierunku, ponieważ nadgodziny dydaktyczne mogą opóźniać rozwój kadry.
- Wskazana jest w nieodległej przyszłości wewnętrzna ewaluacja arkusza oceny pracownika w celu zoptymalizowania jego zawartości.
- Wskazane jest usprawnienie systemu awansu naukowego nauczycieli akademickich.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym Wydziału Filologicznego UŁ i wchodzącego w jego skład Instytutu Anglistyki, prowadzącego studia na kierunku *filologia angielska* odbywa się na kilku płaszczyznach. Jedną z nich jest kształcenie. W 2011 r. powołano na Wydziale Radę Biznesu i Pracodawców, której członkami jest obecnie 12 firm i instytucji. Rada przyczyniać się ma do dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy, wymiany doświadczeń między teoretykami a praktykami oraz wsparcia studentów w zdobywaniu doświadczenia zawodowego. Współpraca z Radą Biznesu i Pracodawców zaowocowała uruchomieniem nowego kierunku studiów: *lingwistyka dla biznesu*. Nie można jednak stwierdzić, by miała ona – podobnie jak inni pracodawcy nie należący do rady - istotny wpływ na koncepcję kształcenia i realizację programu studiów na wizytowanym kierunku.

Instytut Anglistyki włącza interesariuszy zewnętrznych do procesu kształcenia wyłącznie w celu realizacji praktyk zawodowych bądź wzbogacenia materiałów dydaktycznych wykorzystywanych na zajęciach (np. podręczniki oferowane przez największych wydawców pomocy edukacyjnych - Macmillan, Oxford University Press czy Pearson Longman). Aktywność jednostki na tym polu ocenić należy wysoko, studenci nie mają problemu ze znalezieniem dobrych praktyk, zarówno tłumaczeniowych, jak i nauczycielskich, które w istotny sposób przyczyniają się do osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia. Często ułatwiają one studentom znalezienie pierwszej pracy w zawodzie. M.in. z tego powodu studenci *filologii angielskiej* nie korzystają z pomocy Biura Karier UŁ. Należy jednak podkreślić, że jednostka nie nawiązała bliższej współpracy z Biurem Karier ani w zakresie organizacji praktyk zawodowych, ani w celu monitorowania losów absolwentów (np. jak dotąd nie skorzystała z oferowanych przez Biuro Karier warsztatów omawiających wyniki I tury badania losów absolwentów UŁ).

Instytut współpracuje z otoczeniem społecznym prowadząc działalność popularyzatorską i merytorycznie wspierając przedsięwzięcia kulturalne i edukacyjne (np. w 2015 r. jego pracownicy uczestniczyli w przygotowaniu seminarium Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego „Technologie językowe na rynku cyfrowym” oraz zasiadali w jury projektu „Amerykański Sen w Kasproviczu”). Szczególnie blisko współpracuje z łódzkimi teatrami i instytucjami artystycznymi, m.in. Teatrem im. S. Jaracza, Teatrem Nowym, Teatrem Powszechnym, Akademickim Ośrodkiem Inicjatyw Artystycznych, współorganizując wystawy okolicznościowe czy wydarzenia festiwalowe. Wspiera podnoszenie kompetencji językowych nauczycieli prowadząc studia podyplomowe adresowane do szkolnych anglistów oraz inne formy dokształcania językowego, np. webinarium „Successful inclusion for dyslexic students in the English language classroom” oferowane przez British Council w ramach tzw. „English Agenda”.

Pracownicy Instytutu Anglistyki korzystają też z możliwości podnoszenia własnych kompetencji (np. współpracowali z przedsiębiorstwami działającymi na terenie województwa łódzkiego, odbywając 6-miesięczne staże w programie „Transfer strzałem w dziesiątkę”, współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz współdziałania przy projektach wdrożeniowych (np. z firmami Voice Lab – w zakresie baz mowy i systemów rozpoznawania mowy – oraz Transition Technologies – w zakresie systemów przetwarzania języka naturalnego). Wszystkie tego typu działania przyczyniają się do wzmocnienia kompetencji merytorycznych i dydaktycznych kadry odpowiedzialnej za program kształcenia na kierunku *filologia angielska*.

Uzasadnienie oceny z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wpływ współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców na realizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku ocenić należy wysoko, gorzej wypada współpraca przy projektowaniu procesu kształcenia i weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia. Silną stroną jednostki jest dbałość o zróżnicowanie miejsc i jakość praktyk zawodowych (szczególnie nauczycielskich), słabą – niewielka współpraca z interesariuszami zewnętrznymi (tak z Radą Biznesu i Pracodawcami,

jak i z innymi formami i instytucjami nienależącymi do Rady) przy formułowaniu i weryfikowaniu efektów kształcenia, monitorowaniu procesu kształcenia i systematycznych przeglądach programu studiów.

Dobre praktyki:

Brak

Zalecenia:

- Należy wzmocnić współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie projektowania programu kształcenia i cyklicznych jego przeglądów.
- Należy zintensyfikować współpracę z Biurem Karier UŁ.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Osiągnięcia kierunku w obszarze umiejdzynarodowienia badań i procesu dydaktycznego należy ocenić bardzo wysoko – osiągnięcia te nie tylko wyróżniają oceniany kierunek na tle całej uczelni i Wydziału, ale wykraczają też wyraźnie poza standard krajowy i oczekiwania wobec jednostki tej wielkości (pod względem liczby pracowników i studentów). Działania kierunku w tym obszarze obejmują umiejdzynarodowienie procesu kształcenia, w tym wymianę międzynarodową, przygotowanie administracyjne do współpracy międzynarodowej oraz umiejdzynarodowienie badań naukowych, w tym uczestnictwo w międzynarodowych projektach i grantach.

Doskonale wyniki osiąga kierunek w umiejdzynarodowieniu procesu kształcenia zarówno przez wspierania aktywności zagranicznej studentów polskich (udział w programach wymiany, praktykach zagranicznych, szkołach letnich), jak i zwiększenie liczby obcokrajowców wśród studentów Instytutu Anglistyki. Kierunek prowadzi współpracę zagraniczną w ramach ponad 100 umów bilateralnych, zawartych z ośrodkami akademickimi z ponad 20 krajów; należy podkreślić, że wiele z tych ośrodków to renomowane uczelnie reprezentujące bardzo wysoki poziom dydaktyki i badań (m. in. University College Dublin, Aston University, University of Ulster, Charles University in Prague, University of Copenhagen, University of Leipzig, University of Roma „La Sapienza”, Stockholm University, Universidad de Sevilla, Aristotle University of Thessaloniki, Katholieke Universiteit Leuven, czy University of Central Oklahoma w USA). Spośród tych umów 74 realizowane są w ramach programu Erasmus+, zaś 26 w ramach Credit Mobility oraz Mobility Direct. W ramach programu Swiss-European Mobility Programme zawarto także umowę z Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften. Analiza przeprowadzona na miejscu (w tym analiza dokumentacji) wskazuje, iż współpraca w ramach tych umów działa efektywnie i jest aktywnie kontynuowana.

Przeważająca większość zajęć na ocenianym kierunku prowadzona jest w języku angielskim; nadto studentom oferuje się lektorat drugiego języka obcego. Dla zwiększenia

atrakcyjności kierunku dla studentów zagranicznych wprowadzono na studiach I stopnia specjalność z drugim językiem obcym (podstawowym i zaawansowanym), zaś na studiach II stopnia specjalizację kultura i kształcenie językowe, a także dodatkowe zajęcia z *Praktycznej nauki języka angielskiego* oraz pomoc oferowaną studentom w ramach ERIC (English Writing Improvement Centre). W rezultacie tych działań zyskano bardzo duże zainteresowanie kierunkiem studentów zagranicznych: w ciągu ostatnich trzech lat w ramach umów bilateralnych studiowało na kierunku 515 obcokrajowców; obecnie, niezależnie od tych umów, w pełnym cyklu na kierunku studiuje blisko 50 studentów z zagranicy: na studiach pierwszego stopnia – 26 (z Ukrainy, Białorusi i Rosji), a na studiach drugiego stopnia – 19 (z Ukrainy, Iraku, Maroka, Kolumbii, Algierii i Rosji). Dodatkowo z kursów oferowanych przez oceniany kierunek korzystają w znacznej liczbie zagraniczni studenci innych kierunków Wydziału Filologicznego i uczelni.

W ciągu ostatnich trzech lat w ramach programu Erasmus+ wyjechało do zagranicznych ośrodków 55 studentów ocenianego kierunku, a dalszych 34 nominowanych jest do wyjazdu w najbliższym roku akademickim (dostrzegalna w tym względzie jest tendencja wzrostowa); na praktyki studenckie w ramach tego programu wyjechało dalszych 6 osób. Dobrą praktyką jest każdorazowe synchronizowanie zgodności oferty akademickiej danej uczelni z profilem naukowym i zainteresowaniami kandydata oraz taki dobór przedmiotów, by student, zyskawszy wymaganą liczbę punktów ECTS (najczęściej 30 ECTS), nie musiał zaliczać egzaminów na uczelni macierzystej.

W opinii studentów jednostka stara się zapewniać optymalne warunki do umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wyrazili pozytywną opinię o nauczaniu języka angielskiego oraz o nauczaniu języków obcych innych niż angielski. Z perspektywy studentów możliwości udziału w programach międzynarodowych są atrakcyjne; wykazują oni duże zainteresowanie uczestnictwem w programach wymiany. Kierunek rozwoju, jaki wskazali studenci podczas spotkania z ZO, to zwiększenie oferty wymiany międzynarodowej z krajami anglojęzycznymi.

Ważnym elementem umiędzynarodowienia procesu kształcenia są też wyjazdy nauczycieli akademickich do ośrodków zagranicznych, w których zdobywają oni nowe doświadczenia i umiejętności dydaktyczne, oraz przyjazdy zagranicznych nauczycieli akademickich w celu prowadzenia na kierunku zajęć ze studentami. W ramach programu Erasmus+ w ostatnich trzech latach zrealizowano 76 wyjazdów dydaktycznych kadry kierunku i przyjęto 21 wykładowców z zagranicy.

Z rozmów przeprowadzonych przez ZO w czasie wizytacji oraz analizy programów nauczania wynika, iż mobilność studentów i nauczycieli akademickich ma istotny wpływ na kształtowanie programu oraz proces dydaktyczny. Opierając się na międzynarodowych wzorcach, w programie nauczania położono nacisk na elektywność oferowanych kursów. Doświadczenia zagraniczne kadry owocują wzbogacaniem treści merytorycznych poszczególnych przedmiotów i metod nauczania, natomiast wyjazdy studentów (a także obecność na kierunku studentów obcokrajowców) przygotowują ich do lepszego funkcjonowania na rynku pracy, także w środowisku wielokulturowym. Kierunek kładzie duży nacisk na integrację studentów polskich i zagranicznych (studenci z wymiany dołączają do istniejących grup polskich; nie są dla nich tworzone osobne grupy – w razie potrzeby tworzone są dodatkowe grupy mieszane). Ważny w tym kontekście jest również nacisk, jaki kierunek

kładzie na umiejętności dotyczące komunikacji międzykulturowej – poświęcone są jej komponenty szeregu kursów elektywnych, a także odrębny kurs dostępny w ramach zajęć ogólnowydziałowych.

Wysoki stopień i skuteczność umiędzynarodowienia procesu kształcenia na ocenianym kierunku możliwe są m. in. dzięki odpowiedniemu przygotowaniu administracyjnemu. Kierunek współpracuje ściśle z Wydziałowym Pełnomocnikiem ds. Programu Erasmus+ i innych programów mobilnościowych, z Biurem Współpracy z Zagranicą UŁ (przy wykorzystaniu portali, takich jak „Study in Poland”) oraz Biurem ds. Obsługi Studentów Zagranicznych, zaś programem Erasmus+ objęte są także wyjazdy kadry administracyjnej. W celu promowania programu organizowane są spotkania dla studentów oraz pracowników. Informacje rozsyłane są również drogą mailową, a także publikowane na stronie i profilu Facebook Instytutu. Dla uprzyśtępnienia oferty dydaktycznej studentom zagranicznym (zarówno tym na pełnych cyklach studiów, jak i studentów uczestniczących w programach wymiany bilateralnej) na stronie internetowej Instytutu publikowany jest Informator Studenta w języku angielskim oraz aktualizowany na bieżąco katalog z opisami przedmiotów w języku angielskim. Dla studentów zagranicznych obecnych już na uczelni organizowane są spotkania, które mają za zadanie uczynić system studiowania jak najbardziej przejrzystym i przyjaznym. Dla uelastycznienia wymiany w ramach umów bilateralnych Wydziału stosuje się też „rotację miejsc” – w zależności od potrzeb i zainteresowań pracownik kierunku wyjeżdża w ramach wymiany innego kierunku.

Współpraca ocenianego kierunku z ośrodkami zagranicznymi ma zróżnicowany charakter i oprócz wymiany dydaktycznej obejmuje także badania naukowe. Obydwa te aspekty nierzadko się zająbiają, bowiem, jak podkreślano w czasie rozmów przeprowadzonych w toku wizytacji, wiele umów naukowych wynika z uprzedniej współpracy w ramach programu Erasmus i odwrotnie. Przykładowo efektem mobilności w ramach programu Erasmus+ są partnerstwa strategiczne, jak realizowana z uniwersytetami partnerskimi szkoła letnia w ramach projektu Language and Culture Data: Methods and Applications (z udziałem Universite de Savoie, Francja; Technical University of Chemnitz, Niemcy; Ege University, Turcja) czy projekt C.O.N.T.A.C.T. Creating On-line Network, Monitoring Team and Phone App to Counter Hate Crime Tactics, koordynowany przez uniwersytet partnerski na Cyprze. Projekt ten zasługuje na szczególne wyróżnienie z racji swego społecznego i międzykulturowego znaczenia dotyczy on mowy nienawiści i przestępstw motywowanych nienawiścią, rasizmem, ksenofobią, homofobią i transfobią. W projekcie biorą udział partnerzy z Cypru, Danii, Grecji, Włoch, Litwy, Malty, Polski, Rumunii, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii.

Innym ważnym projektem międzynarodowym był realizowany przez kierunek w latach 2011-2016 projekt koordynatorski DysTEFL (Dyslexia for Teachers of English as a Foreign Language), kontynuowany jako DysTEFL2, dotyczący opracowania i wdrożenia materiałów szkoleniowych dla nauczycieli języka obcego z zakresu pracy z uczniami z dysleksją. Wyniki badań naukowych prowadzony w toku projektu zostały opublikowane w czasopiśmie i tomach zbiorowych. Materiały DysTEFL są używane w wielu krajach, zaś w szkoleniach różnego typu organizowanych w ramach projektów wzięło udział ponad 30 tysięcy uczestników z całego świata. Należy podkreślić, iż projekt i powstałe w jego wyniku materiały kursowe zostały nagrodzone międzynarodowymi nagrodami – ELTons, European Language Label i Success Story.

Obecnie w toku realizacji jest też bardzo ważny, trzyletni (2015-2018) projekt C4C-CLIL for Children, realizowany przez konsorcjum złożone z instytucji aktywnych naukowo i organizujących szkolenia metodyczne w zakresie nauczania języków obcych. Głównym celem projektu jest przygotowanie dla obecnych i przyszłych nauczycieli szkół podstawowych pełnego pakietu szkoleniowego, obejmującego m.in. kompleksowy kurs internetowy na platformie Moodle na temat metodologii CLIL, jej zastosowania, strategii i technik układania planów lekcji CLIL oraz doboru i adaptowania materiałów dydaktycznych z bazy Otwartych Zasobów Edukacyjnych, jak również tworzenia własnych materiałów. Instytut prowadzący kierunek działa tu w ramach międzynarodowego konsorcjum, w skład którego wchodzi również: The Language Center of Todi (Włochy) – koordynator, Instituto Politécnico de Castelo Branco, Castelo Branco (Portugalia), Universitatea din Pitesti, Pitesti (Rumunia), Giunti O.S. Organizzazioni Speciali, Florence (Włochy), szkoły podstawowe Direzione Didattica, Todi (Włochy) i Direzione Didattica Aldo Moro of Terni, Terni (Włochy), SP nr 199 im. Juliana Tuwima, Łódź (Polska), Scoala Gimnaziala Alexandru Davila, Pitesti (Rumunia), Agrupamento de Escolas Gardunha e Xisto, Fundão (Portugalia). Niezależnie od udziału kierunku w dużych projektach międzynarodowych, jego pracownicy publikują indywidualnie w wielu zagranicznych wydawnictwach i współpracują z periodykami o zasięgu międzynarodowym.

Uzasadnienie oceny z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Osiągnięcia w obszarze umiędzynarodowienia procesu kształcenia i badań naukowych wykraczają poza standard krajowy i wyróżniają kierunek na tle analogicznych jednostek w kraju we wszystkich aspektach działalności międzynarodowej: wymianie studentów i nauczycieli akademickich, liczbie efektywnych umów bilateralnych, ofercie dydaktycznej dla studentów zagranicznych, liczbie studentów zagranicznych przyjeżdżających do uczelni okresowo oraz uczestniczących w pełnym cyklu dydaktycznym, nacisku kładzionego na interkulturowość, administracyjnej organizacji działalności międzynarodowej oraz zasięgu międzynarodowej współpracy naukowej i udziale w międzynarodowych projektach badawczych. We wszystkich tych aspektach umiędzynarodowienie jest mocną stroną kierunku.

Dobre praktyki:

- Wprowadzenie na studiach obydwu stopni odpowiednich specjalności/specjalizacji ukierunkowanych na studentów zagranicznych oraz dodatkowych zajęć z *Praktycznej nauki języka angielskiego* w celu właściwego wyrównania poziomu znajomości języka. W rezultacie tych m. in. działań zyskano bardzo duże zainteresowanie kierunkiem studentów zagranicznych: w ciągu ostatnich trzech lat w ramach umów bilateralnych studiowało na kierunku 515 obcokrajowców; obecnie, niezależnie od tych umów, w pełnym cyklu na kierunku studiuje blisko 50 studentów z zagranicy: na studiach pierwszego stopnia – 26 (z Ukrainy, Białorusi i Rosji), a na studiach drugiego stopnia – 19 (z Ukrainy, Iraku, Maroka, Kolumbii, Algierii i Rosji).
- Synchronizowanie zgodności oferty akademickiej uczelni, do której wyjeżdża student kierunku, z profilem naukowym i zainteresowaniami tego studenta oraz taki dobór przedmiotów, by student nie musiał zaliczać egzaminów na uczelni macierzystej.

- Nacisk na komunikację międzykulturową i integrację studentów polskich i zagranicznych przez odpowiednie kształtowanie programów zajęć oraz podział studentów na grupy.
- Internetowa publikacja Informatora Studenta w języku angielskim oraz katalogu z opisami przedmiotów w języku angielskim.

Zalecenia:

- Wskazane jest kontynuowanie starań o zwiększenie oferty wymiany międzynarodowej z krajami anglojęzycznymi.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1

W stosunku do wyników oceny infrastruktury dydaktycznej i naukowej w toku poprzedniej wizytacji PKA jednostka poczyniła ogromny postęp. W chwili obecnej baza lokalowa, jej wyposażenie, w tym zasoby biblioteczne, oraz wystrój estetyczny stwarzają komfortowe warunki dla prowadzenia efektywnych badań naukowych i procesu dydaktycznego oraz zapewniają możliwości pełnej realizacji programu i zakładanych efektów kształcenia.

Obecnie kierunek mieści się w nowym budynku Wydziału Filologicznego UŁ w Łodzi przy ul. Pomorskiej 171/173 o powierzchni użytkowej 19.377,04 m². Budynek ma sześć kondygnacji: poziomy od -1 do 2 przeznaczone są na cele dydaktyczne, na poziomie 3 mieści się dziekanat obsługujący studentów i biuro Dziekana, na poziomach 3 i 4 usytuowano pokoje wykładowców. Na parterze znajduje się stołówka oraz sklepik; na poziomach -1 i 1 działają punkty gastronomiczne, nadto w budynku rozmieszczone są automaty z napojami ciepłymi i zimnymi. W wydzielonych miejscach urządzono kąciki wypoczynku dla studentów; na najniższym poziomie znajduje się wyposażona w wygodne siedziska strefa relaksu. W całym budynku dostępne jest wi-fi. W czasie rozmowy na miejscu władze Wydziału i kierunku zapewniły, iż budynek posiada nowoczesne zabezpieczenia, które spełniają wymogi BHP.

W czasie wizytacji można było stwierdzić, iż budynek Wydziału umiejscowiony jest na zapewniającym komfort estetyczny obszernym terenie z dużą ilością zieleni, fontanną, szerokimi ścieżkami i ławkami do wypoczynku oraz dużym parkingiem dla studentów i pracowników.

Wydział posiada łącznie 117 sal dydaktycznych; sale przydzielane są poszczególnym kierunkom studiów w zależności od potrzeb w danym semestrze, w tym liczebności grup zajęciowych i rodzaju zajęć. Należy podkreślić, iż przydział sal jest elastyczny – w razie potrzeby wykorzystywane są także sale przypisane innym kierunkom. Na pozytywną uwagę zasługuje działający na Wydziale Filologicznym system zarządzania salami on-line, który na

bieżąc informuje o dostępności pomieszczeń w całym budynku i umożliwia personelowi administracyjnemu natychmiastowy przydział sal w zależności od bieżącego zapotrzebowania.

Do dyspozycji Instytut Anglistyki przeznaczonych jest 14 sal dla grup od 24 do 62 studentów oraz dwie pracownie komputerowe; wszystkie sale wyposażone są w projektor (i ekran) lub telewizor 60" z możliwością podłączenia komputera. Kierunek korzysta także z dużej auli wykładowej wyposażonej w sprzęt nagłaśniający, ekran i rzutnik multimedialny. W najbliższym czasie zasoby Wydziału i kierunku poszerzą się o specjalistyczne laboratorium językowe Mentor; w planie finansowym na rok 2017 zatwierdzonym przez Radę Wydziału przeznaczono na ten cel 80 tys. zł.

Pracownie komputerowe przystosowane są do zajęć z tłumaczeń i korpusów językowych. Na zajęciach prowadzący i studenci mogą korzystać z oprogramowania obejmującego: pakiety biurowe: MS Office 2010 (Word, Excel), Libre Office; narzędzia CAT: memoQ, Memsource, Déjà Vu, SDL Trados 2017; edytory tekstu, HTML: notepad++, narzędzia OCR: ABBYY Finereader; aplikacje dostępne w chmurze, np. www.onlineocr.net, www.pdf2jpg.net; programy do tworzenia napisów do filmów: Subtitle Workshop; programy do edycji grafiki: MS Paint; rejestratory pracy: FlashBack Express; programy do edycji PDF: Adobe InDesign. Zajęcia specjalizacji nauczycielskiej wykorzystują specjalną salę z tablicą multimedialną.

Budynek jest w pełni przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych: posiada cztery windy (dwie 8-osobowe i dwie 12-osobowe), obszerne ciągi komunikacyjne, szerokie drzwi, toalety ze specjalnym wyposażeniem; na podłogach nie ma progów utrudniających poruszanie się na wózku.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wyrazili bardzo pozytywną opinię o infrastrukturze badawczej i dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia; wskazano na szereg udogodnień infrastrukturalnych w wyposażeniu sal dydaktycznych oraz budynku jako całości, usprawniających proces kształcenia i umożliwiających osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz współuczestnictwo w działalności naukowej. Swoje praktyki studenci realizują najczęściej w miejscach podejmowania pracy zarobkowej lub innych znaczących w regionie instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego jednostki; miejsca te są odpowiednio weryfikowane pod względem spełniania warunków do odbycia praktyk – również w opinii studentów są odpowiednio przygotowane do kształcenia w ramach praktyk zawodowych.

7.2

Oceniany kierunek w swej działalności dydaktycznej i naukowej korzysta ze wspólnej dla wszystkich jednostek Biblioteki Wydziału Filologicznego. Zajmuje ona dwa najniższe poziomy budynku i składa się z magazynów wyposażonych w regały przesuwne oraz z czytelni z wydzielonym księgozbiorem w wolnym dostępie. Jak stwierdzono w czasie wizytacji, oprócz księgozbioru podręcznego (wydzielonego), w czytelni wyodrębniono też specjalne regały, na których składowane są podręczniki (w większej liczbie egzemplarzy) używane przez pracowników na zajęciach; świadczy to o przemyślanej organizacji księgozbioru.

Czytelnia wyposażona jest w zabezpieczający system RFID i posiada 72 miejsca (w tym 14 do pracy indywidualnej) oraz 15 stanowisk komputerowych (9 katalogowych i 6 z ogólnym dostępem do Internetu, w tym jedno stanowisko dla osób niepełnosprawnych). Czytelnicy

mogą korzystać z kserografu (w najbliższych planach, jak stwierdzono w czasie rozmów z władzami, jest zakup skanera z darmowym dostępem dla studentów).

Zasoby biblioteczne liczą 251 326 vol., w tym: wydawnictwa zwarte (książki) 228 785 vol., wydawnictwa ciągłe (czasopisma) 19 687 vol., zbiory specjalne 2 825 vol. Biblioteka prenumeruje wiele tytułów czasopism krajowych i zagranicznych związanych z dyscyplinami właściwymi dla kierunków kształcenia i badań prowadzonych na Wydziale Filologicznym, w tym znaczną liczbę związaną z obszarami badawczymi i dydaktycznymi ocenianego kierunku. Czasopisma bieżące są dostępne głównie za pośrednictwem baz elektronicznych. Biblioteka posiada również archiwalne roczniki kilkudziesięciu tytułów periodyków i gazet anglojęzycznych.

Bardzo ważnym i w opinii Zespołu Oceniającego obszernym uzupełnieniem zbiorów fizycznych są zasoby elektroniczne, do których studenci i pracownicy kierunku mają dostęp dzięki wspomnianej wyżej zintegrowanej sieci bibliotecznej (w większości przypadków także z komputerów domowych). W skład zasobów elektronicznych wchodzi bazy danych: subskrybowane, testowe i bazy zasobów otwartych. Do baz subskrybowanych należą m.in.: Cambridge Journals, Education Resource Information Center, EMIS, JSTOR, Oxford Journals, SAGE Journals (2008-2013), Taylor&Francis, Web of Science, Wiley Online Library; w dostępie testowym dostępne są obecnie m.in. Edinburgh University Press Journals, JSTOR Early Journal Content oraz JSTOR Register&Read. Nadto dzięki pośrednictwu American Corner w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego dostępne są amerykańskie bazy elektroniczne bazy naukowe, takie jak American OneFile, ebrary, Literature Resource Center, ProQuest Research Library, czy US History in context.

Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym studenci bardzo wysoko ocenili dostępność i jakość materiałów dydaktycznych i naukowych. Zasoby są według nich aktualne i mają zasięg międzynarodowy, co jest istotne ze względu na specyfikę studiów na kierunku. Studenci mają dostęp do lektur obowiązkowych, związanych z ich programem studiów, a także tych zalecanych w sylabusach. Te opinie studentów potwierdza przeprowadzony w toku wizytacji porównawczy przegląd katalogów i kart przedmiotów.

7.3

Infrastruktura Wydziału i kierunku reprezentuje bardzo wysoki poziom wykraczający ponad standardy większości analogicznych wydziałów i kierunków w skali kraju. Dla utrzymania tego stanu i wprowadzania ewentualnych ulepszeń administracja stale monitoruje stan bazy dydaktycznej i reaguje na sygnalizowane przez studentów i wykładowców potrzeby, niedogodności i usterki. Zarządzeniem dziekana wprowadzono w tym celu dobre rozwiązanie systemowe, polegające na regularnie przeprowadzanej wśród studentów ankiecie oceniającej pracę dziekanatu oraz infrastrukturę Wydziału. Po przeprowadzeniu ankiety opracowywany jest zbiorczy raport (przedstawiony w załączniku do Raportu Samooceny), na podstawie którego postulaty studentów dotyczące doskonalenia infrastruktury są sukcesywnie realizowane. Przykładem jest tutaj utworzenie tzw. „strefy relaksu”, którą sugerowali studenci oraz poprawa dostępności Internetu w całym budynku. W opinii władz Wydziału i kierunku studenci, jako główni użytkownicy Wydziału, mają zapewniony wpływ na decyzje dotyczące zmian w infrastrukturze. Opinię taką wyrażali także sami studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym.

Udział nauczycieli akademickich w doskonaleniu infrastruktury jest mniej sformalizowany i polega na zgłaszaniu uwag i postulatów kierownictwu kierunku lub Wydziału. Dotyczy on także zakupów książek do biblioteki, o których decyduje kierownik jednostki po konsultacji z kierownikami zakładów, którzy z kolei zbierają zapotrzebowania od nauczycieli akademickich. Według opinii wyrażanych na spotkaniach z Zespołem Oceniającym ten sposób doskonalenia i wzbogacania infrastruktury jest efektywny i nie wymaga formalizacji.

Należy stwierdzić, iż Wydział właściwie dba o bazę biblioteczną i sukcesywnie ją rozwija, przeznaczając na ten cel odrębny fundusz. W roku 2016 łączne wydatki na powiększanie księgozbioru wyniosły 110 tys. zł (plus zakupy z projektów badawczych). W 2016 r. na zakup książek oceniany kierunek miał do dyspozycji 22 tys. zł. Należy zgodzić się z opinią władz Wydziału i kierunku, iż są to nakłady wysokie, które pozwalają na odpowiednią aktualizację księgozbioru i zapewniają studentom oraz nauczycielom akademickim dostęp do najnowszych krajowych i zagranicznych publikacji naukowych.

Uzasadnienie oceny z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Infrastruktura lokalowa, dydaktyczna i naukowa jest bez wątpienia mocną stroną Wydziału oraz kierunku i reprezentuje bardzo wysoki poziom wykraczający ponad standardy większości analogicznych wydziałów i kierunków w skali kraju. Baza lokalowa, jej wyposażenie i wystrój estetyczny stwarzają komfortowe warunki dla prowadzenia badań naukowych oraz procesu dydaktycznego i zapewniają możliwości pełnej realizacji programu i zakładanych efektów kształcenia. Na Wydziale wprowadzono system umożliwiający efektywne doskonalenie infrastruktury pod względem potrzeb studentów; na rozwój infrastruktury dydaktycznej i naukowej (w tym zbiorów bibliotecznych) realny wpływ mają także nauczyciele akademicy. Słabszą stroną Wydziału, w którym umiejscowiony jest kierunek, był brak specjalistycznego laboratorium językowego, który jednak w najbliższym czasie zostanie uzupełniony (w planach finansowych na ten rok zatwierdzono na ten cel odpowiednie fundusze). Na aktualizację zbiorów bibliotecznych przeznaczają się odpowiednio wysokie nakłady. Księgozbiór i zasoby elektroniczne zapewniają możliwość realizacji programu i efektów kształcenia oraz pracę badawczą nauczycieli akademickich i studentów.

Dobre praktyki:

- Dobrą praktyką jest wprowadzenie na Wydziale Filologicznym systemu zarządzania salami dydaktycznymi. Jest to system on-line, który na bieżąco informuje o dostępności pomieszczeń w całym budynku i umożliwia personelowi administracyjnemu natychmiastowy przydział sal w razie bieżących potrzeb.
- W zakresie doskonalenia infrastruktury dobrą praktyką jest rozwiązanie systemowe, polegające na regularnie przeprowadzanej wśród studentów ankiecie oceniającej pracę dziekanatu oraz infrastrukturę Wydziału, a także opracowywanie na jej bazie zbiorczego raportu, na podstawie którego postulaty studentów dotyczące doskonalenia infrastruktury są realizowane.

Zalecenia:

Brak

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali na elementy wsparcia ze strony jednostki, które w ich opinii wyznaczają dobre standardy, przekazywali również informację na temat aspektów wymagających doskonalenia. Analiza stanu faktycznego pozwala sądzić, iż większość uwag formułowanych przez studentów wynika z braku odpowiedniego obiegu informacji pomiędzy studentami a jednostką. Przykładem są informacje o konferencjach naukowych, w których studenci chcieliby wziąć udział, ale dowiadują się o nich zbyt późno. Komunikację między władzami jednostki i kierunku a studentami jako grupą interesariuszy wewnętrznych utrudnia z pewnością brak samorządu studenckiego. Ani na szczeblu wydziału ani instytutu nie działa obecnie żaden organ reprezentujący studentów. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest przede wszystkim brak zainteresowania tego typu działalnością w społeczności studenckiej Wydziału. Należy przy tym podkreślić, że nie stwierdzono, by wydział w jakikolwiek sposób utrudniał wybór lub funkcjonowanie reprezentacji studenckiej. Jak dotąd nie podejmował jednak działań zachęcających studentów jednostki do zaangażowania się w prace na rzecz społeczności studenckiej. Tymczasem wskazane byłoby przeprowadzenie we współpracy z uczelnianymi strukturami samorządu studenckiego akcji promującej prace samorządu studenckiego i najbliższe do niego wybory.

Studenci nie tylko wskazywali na niedogodności związane z obiegiem informacji, ale także podkreślali liczne zalety wizytowanego kierunku. Ich zdaniem, nauczyciele akademicy zawsze są dostępni podczas konsultacji, które dodatkowo odbywają się w terminach dostosowanych do planu zajęć studentów i są dostosowane do potrzeb osób studiujących zarówno w trybie stacjonarnym jak i niestacjonarnym. Warto podkreślić, że w sesji egzaminacyjnej wyznaczane są dodatkowe terminy dyżurów. Studenci wizytowanego kierunku regularnie korzystają też z możliwości kontaktu z nauczycielami akademickimi za pośrednictwem poczty elektronicznej. Tę formę komunikacji uważają za bardzo sprawną i efektywną, doceniają fakt, iż wykładowcy udzielają tą drogą odpowiedzi na różne pytania szybko i wyczerpująco. Poczta elektroniczna służy także do rozsyłania materiałów dydaktycznych do studentów uczestniczących w danych zajęciach. W opinii studentów są one adekwatne do treści omawianej na zajęciach i często w ich trakcie wykorzystywane.

System rozpatrywania indywidualnych próśb i zażaleń - zdaniem studentów - działa sprawnie. Studenci mają również możliwość bezpośredniego kontaktu w sprawach studenckich z władzami jednostki, mogą składać indywidualnie lub zbiorowo uwagi dotyczące procesu kształcenia i obsługi dydaktycznej – sprawy te rozpatrują na bieżąco prodziekani.

W ramach jednostki działa pełnomocnik ds. współpracy z biznesem koordynujący współpracę z przedstawicielami pracodawców. Studentom oferowane są staże, które przygotowuje i koordynuje Wydział Filologiczny i dyrektor Instytutu Anglistyki oraz Biuro Karier UŁ. Na Wydziale powołano również pełnomocnika Dziekana Wydziału Filologicznego ds. praktyk i staży oraz koordynatorów kierunkowych. Zainteresowanie studentów ofertą staży i praktyk ofertowanych przez jednostkę jest jednak znikome, studenci wyszukują je we własnym zakresie. Podczas wizytacji ZO PKA spotkał się z osobami odpowiedzialnymi za współpracę z otoczeniem społeczno – gospodarczym na wydziale oraz z pracownikami uniwersyteckiego Biura Karier. Nie stwierdzono bliżej współpracy między wydziałem, prowadzącym studia na kierunku *filologia angielska* a Biurem Karier w zakresie wsparcia studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno – gospodarczym.

Podczas wizytacji ZO PKA rozmawiał też z przedstawicielami kół naukowych działających w ramach jednostki. Koła, skupiające studentów wizytowanego kierunku są aktywne, ich członkowie prowadzą badania naukowe i biorą udział w konferencjach naukowych. Wspierane –zarówno pod względem organizacyjnym, jak i finansowym - są wspólne konferencje kół i organizowane przez koła spotkania otwarte o charakterze naukowym. Studenci włączani są także w organizację konferencji naukowych, które odbywają się pod opieką Zakładów Instytutu Anglistyki. Studenci biorą również udział w zajęciach prowadzonych przez wykładowców uczestniczących w międzynarodowych programach wymiany, które umożliwiają ich uczestnikom zapoznanie się z innymi modelami nauki i prowadzenia badań. Studenci otrzymują bardzo dobrą w ich opinii opiekę merytoryczną, a także materialne środki do rozwijania swoich zainteresowań.

Z perspektywy studenckiej pozytywnie należy ocenić praktykę, jaką jest przyznawanie wyróżnień za najlepsze prace dyplomowe. Studenci mogą również korzystać z przyznawanych przez Uniwersytet Łódzki w drodze konkursu grantów badawczych.

Jednostka opracowała zasady, według których wspiera proces kształcenia studentów z niepełnosprawnościami, m.in. umożliwiając opiekę tutora. Podczas spotkania z ZO PKA były obecne osoby z tej grupy interesariuszy, wyrazili oni pozytywną opinię w zakresie wsparcia ze strony jednostki.

Studentom na kierunku *filologia angielska* zapewnia się możliwość realizacji indywidualnej ścieżki kształcenia. Studenci mogą korzystać z systemu Indywidualnej Organizacji Studiów, a także w określonych przypadkach - uzyskać zgodę na Indywidualny Program Studiów, który pozwala poszerzyć program dydaktyczny oraz indywidualnie go profilować. Wsparcie i pomoc studentom w trudnej sytuacji życiowej i zdrowotnej oferowane są w postaci systemu urlopów dziekańskich, zdrowotnych i losowych zagwarantowanych regulaminem studiów. Studenci wyrazili pozytywną opinię o możliwości indywidualizacji procesu kształcenia.

Studenci dobrze oceniają też jakość obsługi administracyjnej w sprawach związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną. Pracownicy są przygotowani merytorycznie do pełnienia swoich funkcji. Godziny otwarcia Dziekanatów są dogodne dla studentów. Sprawnie funkcjonuje komunikacja za pośrednictwem poczty elektronicznej z pracownikami administracyjnymi Uczelni. Studenci pozytywnie oceniają wprowadzony system wirtualnej kolejki. W opinii studentów rozwiązanie to usprawniło pracę Dziekanatu, co pozytywnie wpłynęło na szybkość załatwianych przez nich spraw. System opieki i wsparcia co do zasady

można określić jako kompleksowy, odnoszący się do wszystkich istotnych z perspektywy studenta aspektów. Odpowiada na pojawiające się potrzeby studenckie, jest również dostępny dla każdej studiującej osoby.

Kluczowym aspektem w zakresie monitorowania oraz wspierania i doskonalenia systemu opieki oraz kadry kształcącej studentów jest ankietyzacja zajęć dydaktycznych. Studenci zachęceni są do wypełniania ankiet elektronicznych w systemie USOS po zakończeniu każdego cyklu zajęć. Rozpoczynając i kończąc studia, studenci wypełniają ankietę wstępną oraz ankietę satysfakcji z odbytych studiów. Ankiety są analizowane przez kierowników jednostek i omawiane z poszczególnymi pracownikami. Uwagi merytoryczne sformułowane na ich podstawie kierowane są do Rady Wydziału. Studenci nie mają poczucia, że są w pełni informowani o wynikach przeprowadzonego procesu ankietyzacji. Przyczyną tego, oprócz braku reprezentacji studenckiej w organach jednostki oraz zespołach zajmujących się jakością, jest w ich opinii brak informacji od nauczycieli akademickich co zostało zmienione na zajęciach w oparciu o pojawiające się uwagi w latach poprzednich.

Uzasadnienie oceny z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka realizuje wszystkie zadania związane z opieką i wsparciem studenta w jego procesie kształcenia w sposób odpowiedni. Działania mają charakter kompleksowy, uwzględniają zróżnicowane potrzeby różnych grup studentów.

Warto jednak podkreślić iż szereg działań prowadzonych przez jednostkę bądź uczelnię nie jest znanych studentom, dlatego też pożądanym jest poprawienie obiegu informacji. Jednostka nie podjęła też jak dotąd działań zachęcających studentów do aktywności w wyborach ich przedstawicieli w odpowiednich organach samorządu studenckiego.

Dobre praktyki:

- Przyznawanie wyróżnień za najlepsze prace dyplomowe.
- Medal „Za chlubne studia” bądź List Gratulacyjny Rektora Uniwersytetu Łódzkiego dla wybitnych absolwentów UŁ.
- Wprowadzenie systemu wirtualnej kolejki do Dziekanatu.

Zalecenia:

- Poprawienie systemu przekazywania informacji studentom przez władze jednostki.
- Wsparcie idei samorządu studenckiego i podejmowanie działań zachęcających studentów do angażowania się w prace reprezentacji studenckiej.
- Szersze informowanie studentów o wynikach procesu ankietyzacji.
- Zacieśnienie współpracy z Biurem Karier UŁ w zakresie kontaktów z otoczeniem społeczno – gospodarczym w odniesieniu do studentów.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
Wskazane byłoby redagowanie dysertacji w języku obranej specjalizacji	Zalecenie zostało zrealizowane. Prace dyplomowe w zdecydowanej większości przygotowywane są w języku angielskim.
Zespół Oceniający zaleca objęcie obligatoryjnymi praktykami wszystkich studentów	Zalecenie zrealizowane. Studenci realizują praktyki nauczycielskie lub tłumaczeniowe.
Pożądane byłoby zmniejszenie liczebności grup studenckich na zajęciach z praktycznej znajomości języka	Zalecenie częściowo zrealizowane. Dopuszczane powiększanie liczebności grup do 50 % w wyniku dołączania studentów zagranicznych prowadzi do powstawania grup zbyt dużych, w których aktywizacja wszystkich studentów jest niemożliwa.
Pożądane byłoby wciągnięcie studentów w prace na rzecz zapewniania jakości kształcenia.	Studenci nie angażują się w działania na rzecz zapewnienia jakości kształcenia, np. nie uczestniczą w posiedzeniach Wydziałowej Komisji ds. jakości kształcenia. Jednostka stara się konsultować zmiany w programach studiów ze studentami, choć ze względu na brak samorządu studenckiego nie odbywa się to w sposób systemowy, lecz na podstawie indywidualnych rozmów.
Wskazane wydaje się także promowanie i wyróżnianie najlepiej ocenionych nauczycieli akademickich	Zalecenie wykonane. Nauczyciele akademicy są oceniani przy użyciu arkusza ewaluacyjnego. Następnie na podstawie zebranych tą drogą danych następuje decyzja o przyznaniu i wysokości dodatku motywacyjnego. Nauczyciele wskazywali jednak na słabości obowiązującego systemu, np. niedoceniając niektórych działań dydaktycznych czy brak wiedzy o wysokości możliwych do uzyskania dodatków.
Konieczne są intensywniejsze starania o pozyskiwanie poza Uczelnią finansowania badań	Pracownicy Instytutu Anglistyki prowadzą badania nie tylko dzięki środkom uczelnianym, ale także w oparciu o granty zewnętrzne.
Użytkowane pomieszczenia nie są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych	Nowy budynek wydziału jest w pełni dostosowany do osób z niepełnosprawnością.
Lepsze, choć nie w pełni satysfakcjonujące jest wyposażenie w sprzęt (komputery, sprzęt multimedialny, itp.)	Laboratoria są dobrze wyposażone, a Wydział planuje w najbliższym czasie zakup dodatkowego specjalistycznego oprogramowania.